

Stran 6-7: fotografija Prešerna?

O kadrih

Ravno teden je minil od dneva, ko so se gorenjski gimnazijci četrtega letnika poslovili od brezskrbnega in vedrega gimnazijskega življenja.

Vrata, ki so jih štiri leta utesnjevala v dokaj ozek krog šolskih predmetov so se odprla na stežaj. S simboli šole, krsto in ključem znanja so odkorakali po mestu oznanjujoč svojo svobodo.

Po mestu so korakali maturanti, po mestu so defilirali bodoči kadri, torej ljudje, ki se bodo čez dobre štiri leta vrnili v mesto z nekoliko drugačnim znanjem in mnogo širšim obzorjem. Na prsih ne bodo nosili rdečih nageljnov, pač pa bodo v prsnem žepu nosili diplome.

Pravimo, naj se vrnejo, saj so jim vrata vedno odprta. Potrebujemo strokovnjake. Potrebujemo diplomante prve stopnje, potrebujemo diplomante prve stopnje in konec koncev potrebujemo tudi znanstvenike-magistre.

Dejstva, katerim ne moremo oporekati, le pozdravimo jih lahko. Za njih realizacijo težimo vsi, tja od občinske skupščine navzdol in navzgor.

Kadri, kadri, kje ste. Željno vas pričakujemo, odprta so vam vrata povsod in kadarkoli.

Toda je res tako, se brez pomsleka vpraša nekdo, ki je diplomiral katerikoli fakulteti in se po končanem študiju obrnil na gospodarsko organizacijo, ki ga je štipendirala.

Rekli bomo: načeloma je. Tudi teoretično bi stvar držala. Toda, če smo odkriti, roko' na srce. Ali se ne vleče v nekaterih gospodarskih organizacijah senca nad kadrovske politiko podjetij? Rekli smo nekaterih. Da, tistih predvsem, kjer na vodilnih mestih v procesu proizvodnje in v upravnem aparatu sedijo ljudje, ki jih je okvir družbe prerastel. Ljudje, ki se boje za svoje »stolčke« in zato na prefinjen (bolje primitiven) način negirajo smernice delavskih svetov, občinske skupščine, okraja...

In kakšne so pojavnne oblike negacij kadrovske politike. Vse se prične pri politiki štipendiranja. To namreč v zadnjem času preneka-tere gospodarske organizacije izredno rade preimenujejo kar v kreditiranje. Študentom pod pogoji štipendije v zameno za študij in garancijo delovnega mesta nudijo še nezaslužni denar. (Kje je potrebna stimulacija?) Jasno je, da so krediti za študente nujni, toda ob njih naj obstoje še štipendije.

Druga oblika negacij študiranih kadrov so neprimerna delovna me-

(Nadaljevanje na 11. strani)

»Za glavo vam gre, Von Braun sega po zvezdah

G. von Braun!«

V. nadaljevanje

Adolf Hitler, človek, ki si je obetal, da bo s pomočjo raket hitro končal vojno, ni nikoli prišel v Peenemünde, da bi si ogledal čudežno orožje.

Namesto njega so preizkuševalno postajo obiskovale druge prominentne osebnosti tretjega rajha. Vsakič sta jim morala von Braun in Dornberger s svojimi sodelavci razlagati svoje dosežke in jih nazadnje tudi ilustrirati z izstrelitvijo rakete.

Prihajali so generali in feldmaršali. Prišel je Hermann Göring, vrhovni poveljnik letalskih sil. »Videti hočem V2!«

Vedel se je kot razburjen otrok. Komaj je čakal na izstrelitev. Nenehno je gledal skozi ogromen daljnogled. Končno se je nad izstrelilno rampo prikazal gost oblak dima. Z grmenjem se je pričela raketa poševno dvigati proti nebu. Göring je ni izpustil iz oči vse dokler ni izginila za obzorjem.

Zasmejal se je, objel Dornbergerja, ga potrepil po rami in vzkliknil: »To je veličastno! To bo nekaj za prvi shod stranke po vojni!«

Prišel je človek, ki je hitreje in jasneje sprevidel, da gradijo v Peenemündu orožje bodočnosti. Takoj je poskušal najvažnejši vojni projekt nemškega rajha spraviti pod svojo oblast.

Prišel je Heinrich Himmler. Z njegovim prihodom je padla nad Peenemünde senca SS, ki se poslej ni več dvignila — vse do konca vojne.

Ko najavijo njegov prihod, se odgovorni moškeje v Peenemündu počutijo sila neprijetno. Slutijo, da se jim bliža nevarnost. Ne morejo nič.

Za sedaj sicer na Himmlerju ne opazijo nič nenavadnega, vendar so budni. Kmalu se izkaže, kako zelo upravičena je njihova čuječnost.

»V zadnjem času se je v Führerjevem krogu mnogo govorilo o vas, gospodje. Zato se hočem prepričati, kako napreduje delo v Peenemündu in kako bi mogel kar najbolje pomagati s svojim vplivom.«

Take pomoči strokovnjaki v Peenemündu niso pričakovali, niti niso zanjo prosili. Ne želijo si je. Vendar se je ne morejo ubraniti.

»Če se Führer odloči nuditi projektu polno podporo,« nadaljuje Himmler, »potem ni vaše delo zgolj vojaška zadeva, temveč pripada vsemu nemškemu narodu. Prevzel bom zaščito proti sabotaji in izdajstvu.«

Jasno je, kaj namerava Himmler, preveč jasno. S tem, da jim obljublja pomoč, se hoče pritihotapiti v Peenemündu.

Kaj naj vojska ukrene proti takemu predlogu? Poveljnik vojaških enot v Peenemündu, general Fromm, prisostvuje sestanku. Njegov obraz je rdeč od nejevolje. Skušaja se upreti Himmlerju.

»Peenemünde je vojaška ustanova; zato mi tukaj odgovarjamo za varnost.« Vendar mora tudi on popustiti.

Himmler nemudoma ukaže enemu svojih častnikov, naj ukrene vse potrebno. Poslej bo v Peenemündu mrgolelo njegovih ogleduhov...

»Zelo se zanimam za vaše delo,« reče Himmler Dornbergerju ob odhodu. Morda vam lahko pomagam. Vrnil se bom in tukaj prenočil. Takrat bi se lahko v najožjem krogu pogovoril z vašimi sodelavci. Sporočil vam bom po telefonu.«

Pričenja se boj za nadoblast v Peenemündu Himmler in njegovi zaupniki pričenejo spletkariti.

Teden dni po Himmlerjevem obisku prinese štabni inženir Zeyss vest, da vodilni esesovci

trdijo, da je Dornberger cokla pri nadaljnjem razvijanju raket. Ravno Dornberger!

Obtoženi zahteva od šefa SS pojasnilo. Vendar se SS izmika.

Nekaj dni za tem odstavijo poveljnika vojaške enote v Peenemündu, Dornbergerjevega najboljšega prijatelja, polkovnika Zanssena.

Za sedaj morajo izvršiti povelje. Vendar Dornberger ne popusti tako lahko. Njemu samemu grozi odstavev. Kljub temu pa doseže, da po krajšem času Zanssenu vrnejo položaj. Zopet je Himmler potegnil krajši konec. Vendar se ne vda.

Vedno globlje prodira SS v razvoj raket. Može v Peenemündu se morajo nenehno boriti z nezaupanjem in intrigami.

Himmlerjev zaupnik Kammler širi okrog sebe nemir, naglico in živčnost. Častihlepen je, maščevalen in občutljiv. Ljudi, ki so po izobrazbi, izkušnjah in sposobnostih nad njim, sovraži. V Peenemündu vidi Kammler veliko priliko svojega življenja. Ne bo miroval vse dotlej, dokler si ne bo prigrabil vse oblasti v raketni preizkuševalni postaji — po nalogu Himmlerja.

Sedaj si upa šef SS korak dalje. V februarju leta 1944 pokličejo von Brauna k telefonu. »Javite se jutri v glavnem stanu SS, v vzhodni Prusiji.«

»Osupel sem stopil v njegovo pisarno,« pripoveduje Wernher von Braun, »Himmler se mi je zdel tako polizan, kot lopov, ki ti hoče zdaj zdaj prerezati vrat. Bil je silno vljuden.«

»Upam, da vam je jasno, da vaša raketa V-4 ni več igrača,« spregovori Himmler. »Ves nemški narod nestrno pričakuje tajno orožje. Kar zadeva vas, si lahko predstavljam, kako zelo vas je motila vojaška birokracija. Zakaj ne bi stopili v moj štab?«

Himmler nekoliko počaka, da bi dosegle njegove besede pravi učinek, nakar nadaljuje: »Gotovo vam je znano, da imam neposredne stike s Führerjem in bi vam lahko nudil mnogo večjo pomoč, kot jo sedaj dobivate od slavočelnih generalov!«

Von Braun ve, kaj bi pomenilo, če bi se dal premamiti. Izmakniti se tudi ne more. Mogočež, ki je iztegnil svoje roke po raketni proizvodnji, se mora upreti.

»Gospod reichsführer,« spregovori s trdnim glasom, »ne morem si misliti boljšega šefa od generala Dornbergerja. Do zastojev pride zaradi tehničnih težav in ne zaradi birokracije.«

To je jasn odgovor na Himmlerjevo obtožbo. Šef SS mirno posluša. Njegov obraz ničesar ne izdaja.

Da bi ga do kraja zavrnil, se von Braun odloči za malce tvegano primerjavo. »Veste, gospod reichsführer, V-4 je podobna majhni cvetici. Če hočete, da bo cvetka uspevala, mora dobiti ravno dovolj sonca in gnojila. Bojim se, da je to, kar nameravate vi, prevelika količina tekočega umetnega gnojila. In ta bi, razumete, našo cvetko lahko umoril...«

Himmler se ob tej primerjavi ironično smehlja. Hitro menja temo pogovora. Nekaj minut zatem s hlinjeno vljudnostjo svojega kljubovalnega obiskovalca odpusti.

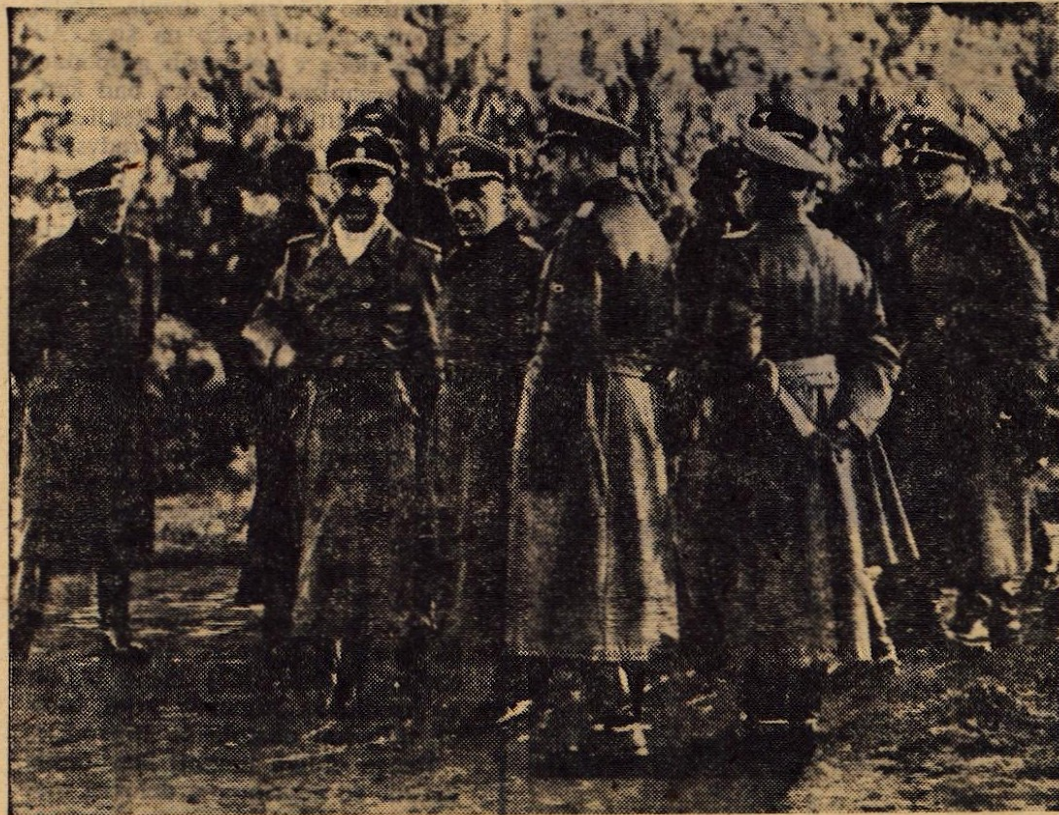
Wernher von Braun se ves zaskrbljen vrne v Peenemünde. Ve, da bo poslej Himmler njegov sovražnik.

V noč 31. marca 1944 se von Braun zbudi okrog druge ure. Nekdo razbija po njegovih vratih.

»Tako odprite!« Ko zasliši oster glas, je von Braun naenkrat čisto buden. »Je že tako daleč,« si misli.

Trije gestapovci stojijo pred vrati. Prvi pokaže svojo izkaznico. »Oblecite se in pojdite z nami. Aretirani ste, gospod von Braun!«

Priredil: —p

Temne sence SS so se spustile na Peenemünde ko se je pojavil v aprilu leta 1943 Heinrich Himmler (levo spredaj)

Prihodnjič:

V KREMLJAH GESTAPA

V plemenu TURKANA

Pripoved o nenavadni ekspediciji in plemenu, ki živi v nerodovitnem in oddaljenem severozahodnem delu Kenije v vzhodni Afriki.

Pot je z vsako miljo postajala težja. Povzročala nam je nemalo težav. Vozilo se je premetavalo po valovitem terenu, se zaganjalo in s težavo peljalo preko suhih peščenih gomil. Toda to ni bilo nič v primeri s tistim, kar nas je še čakalo. Pred nami se je pojavil približno 100 m dolg peščen nasip, ki se je bleščal v soncu. Za naše vozilo je bil to najbolj negotov del poti. Vladala je neznosna vročina. Z bližnjih dreves smo nalomili veje in z njimi prekrili najnevarnejši kos poti. Toda varno smo se peljali le po prekritem delu. Brž ko je prvo vozilo zapeljalo z vej, se je os pogreznila globoko v suhi pesek in se ni hotela več premakniti.

Narava je bila skopa

Iz New Yorka smo pred dvema mesecema prispeli v Cape Town. Od takrat pa do danes smo prepotovali že več kot 4000 milj po dobrih in slabih afriških cestah. Bili smo v Transvaalu in južni Rodeziji. Obiskali smo Viktorijine slapove, spoznali vso severno Rodezijo in prekorčili ozemlje Tanganjike. Potem smo stopili na kenijska tla na njenem jugu in končno dosegli njen severozahodni nerodovitni kot — golo in samotno ozemlje plemena Turkana, kjer nas je čakalo najvažnejše delo.

Skupina ni bila majhna. Z nami je bil antropolog Kepler Lewis — beli lovec in mehanik, zadolžen za opremo, naša štiri vozila in sedem najst domačinov — nosačev. Spremljal nas je že iz New Yorka.

Dosegli smo deželo plemena Turkana. Pot nas je vodila preko slikovite kenijske planote, obdane s pobočji oddaljenega štiritisočaka Mt. Elgona, ki so se nadaljevala v vrtoglavih strmihah do dna Rift Valley. Cilj ni bil več daleč. Trnova drevesa, ki so bila bolj podobna grmom in nenavadno velika mravljišča (tudi do 7 metrov) so ustvarjala posebno podobo tega izsušenege predela. Kraj je bil silno neprivačen.

Popotnik, ki bi zašel v te kraje, bi nehotel pomislil, da milje daleč ne živi nobeno bitje. Sprva smo bili tudi mi tega mnenja. Nekoč pa smo ob poti naleteli na slabo vidne sledove človeških nog. Tu je verjetno šlo več ljudi, smo si mislili. Potem so se sledovi izgubili v pesku in nismo jih več srečali. Kljub temu, da je bila pokrajina tako izsušena in neplodna in da je dajala vtis neobljudenosti, smo nameravali vzpostaviti stik prav s temi ljudmi, ker smo vedeli, da živijo tukaj. Zaradi njih smo prišli tako daleč.

Ljubitelji dragocenosti

Nikjer ni bilo ničesar razen nekaj akacij in bodičastih grmov. Vsepovsod sama puščinja. Nikjer nobene stvari, da bi človek pomislil, kaj se skriva za njo. Nenadoma pa — kot da bi zrasli iz tal — so se pojavili pred nami domačini in nam prekrizali pot. Težko je bilo reči od kod so prišli. Skoraj vsi so bili popolnoma goli. Nekaj pa je bilo oblečenih v ohlapna oblačila iz rjavega sukna, podobna togam. Na ramah so jih zavezali v trden voz. Na glavah so nosili nenavadna pokrivala. Njihovi lasje so bili debelo namazani z blatom in na tilniku speti v čudno, pogačasto gmoto, ki

Miličnik iz plemena Turkana je silno ponosen na slonokoščeni čepek, ki ga nosi na bradi.

je domišljavim potezam dajala dokončno obliko. Dobili smo vtis, da jim obleka še zdaleč ne pomeni toliko kakor nakit. Bili so kar preobloženi z različnimi dragocenostmi. Biserne ogrlice, verižice, uhanj, zapestnice, trakovi iz gazele kože oviti okrog meč in kar je bilo še bolj navadno — nekakšni slonokoščeni in kovinski čečki pod ustnicami — vse to je krasilo gole domačine. Toda vzlic divjosti, ki so jo predstavljali, so bili prijazni in takoj pripravljeni z golimi rokami izkopati naše vozilo, ki se je pogreznilo v sipki pesek. Nekdo je kljub žgočemu soncu tekkel do njihove vasi, ki je morala biti precej oddaljena, saj je kljub prizadevanjem nismo nikjer zagledali. Dejal je, da bo prinesel nekaj lopat, ki so bile redko in neverjetno cenjeno orodje teh preprostih ljudi. Ni trajalo dolgo, da so okrog koles odstranili ves pesek in nabrali vej na bližnjih akacijah, s katerimi so napravili vozilu zanesljivejšo pot. Ko so ga slednjič le osvobodili peščene pasti, se je negotovo popeljalo po vejah dokler ni dosegel trdnjše zemljo.

Bili smo med redkimi

Naš naslednji cilj je bil vladni urad Lodwar, ki leži približno sto milj od etiopske meje in 45 milj zahodno od jezera Rudolf. Tam smo našli nekaj belcev — uradnikov in skupinico domačinov — miličnikov, ki so bedeli nad blaginjo črnega prebivalstva na tem neplodnem področju, ki je merilo 35.000 kvadratnih milj. Pot do tja je bila utrujajoča in težavna.

Eden glavnih vzrokov za namestitve vladnega urada prav na tem kraju, je bila brez dvoma reka Turkwell, ki je bila skoraj vse leto brez vode. Domačini pa so že pred davnim časom ugotovili, da v njeni strugi lahko izkopljejo vodnjake, ki jih ne bodo nikoli izčrpali. Nedaleč od glavnega vodnjaka, v gaju bohotnih bodičastih dreves, smo izbrali mesto, kjer smo namestili šotore. Uredili smo jih tako, da smo se v njih počutili prijetno in udobno. Pri delu nas je spremljala zavest, da ne bodo to samo zasilna prenočišča, ampak da bomo v njih tudi podnevi. Na predvečer, ko smo končali z deli pri postavljanju taborišča, smo morali napraviti

prvi uradni obisk pri ljudeh, ki so vidili to širo in skoraj nenaseljeno področje.

Uslužbenci iz vladnega urada so nas pristrčno sprejeli v njihovi privlačni toda nekoliko vsiljivi hiši z ravno streho, ki so jo zgradili iz opeke, izdelane kar na kraju samem. Tam smo srečali tudi dva moža, ki bi morala biti v tistem času na svojem običajnem obhodu po pokrajini. Potrdila sta tisto, kar smo si že vso pot slutili — da smo mnogo dalj od tistega dela poti, od koder so kdajkoli prispeli neizkušeni popotniki. Edini belci v zgodovini, ki so dosegli Lodwar, so bile tri ženske in peščica njihovih prijateljev.

Zanimivi Loichamba

Nagib, ki nas je vodil v ta predel, je bil: proučevati navade v plemenu Turkana, iskati njihove vzroke in fotografirati prebivalce. Whitehouse, predsednik vladnega urada v Lodwaru, ki se je sam močno zanimal za blaginjo teh črnih prebivalcev, nam je ponudil svojo pomoč. Dal nam je celo spremstvo — Turkanka, ki je služil kot policaj v vladi. Ime mu je bilo Loichamba. Bil je drzen fant, čudovito lepe rasti, s pravilno držo, ki je značilna za vse pripadnike tega plemena. Nosil je rdeče obrobjeno kratko krilo iz modrega sukna. Na prednjem delu sta bili vtisnjeni začetnici TD (Turkana District). Glavo je imel pokrito z nekakšno čepecico iz nojevih peres, na uhljih pa je imel pripeta velika kovinska uhana. Slonokoščen čepek, velik kot žogica za namizni tenis, mu je visel pod spodnjo ustnico. Bil je neverjetno zanimiv. Toda ne samo to. Uporabili smo ga lahko prav povsod. Postal je naš nepogrešljivi spremljevalec na vseh izletih in raziskovanjih. Ostali čas je prebil z nami v šotoru in predstavljal »Zakona«.

Vedeli smo, da nam bodo podrobnejša raziskovanja, ki jih mora ekspedicija opraviti, vzela ogromno časa. Predno pa smo začeli z njimi, smo morali obiskati še jezero Rudolf, obdano z nerodovito severno kenijsko pokrajino, ki je brez dvoma eno najmanj poznanih jezer na svetu.

Priredila: TONCI JALEN
(Nadaljevanje prihodnjik)

Slovarček krajevnih imen

HUDICEV MOST in čudovita GRAPA MOSTNICE

Iskanje porekla ter izvora besedam je zelo kočljivo in seveda tudi negotovo početje. S tem se ukvarjajo jezikoslovci etimologi, pa še ti se pogostokrat znajdejo v zadregi, ker jim manjka dokazov in pomagal, da bi z njimi bolj natančno in zanesljivo opredelili to ali ono krajevno ime ali drugo besedo — kako je nastala, kakšen je bil njen morebitni prvotni pomen, kako se je v ljudskem izročilu spreminjala in podobno. Jezik je produkt družbenega razvoja: političnega, kulturnega in socialnega, seveda v določenem času in prostoru. Je živ organizem, ki se nenehno spreminja, izrazno bogati in kultivira. Narečja so imela v preteklosti odločilen pomen na oblikovanje skupnega enotnega knjižnega jezika.

Naš namen je, da se le v poljubnem kramljanju pogovorimo o najbolj razširjenih zvezah, ki so v rabi. Nekateri besede ali krajevni izrazi so že sami na sebi pomensko jasni in že po izrazu kažejo tudi na izvor. Navedimo najprej nekaj takih, ki imajo med ljudstvom nekako demonski prizvok, ker so morda zrasle iz verovanja ali bolje zavoljo vraževerja ali bajeslovja. Takšno ime je HUDICEV MOST v Bohinju. Ta stara kamnita vez čez potok MOSTNICO le nekoliko nad STARO FUZINO deluje na človeka res nekako demonško. Pod mostom je korito MOSTNICE globoko več deset metrov. Tod se čudovita in skrivnostna, pa malo znana in nič kaj obljudena soteska MOSTNICE šele pričenja. MOSTNICA je pravcati kanjon, ki se nekako stopničasto vzpenja proti dolini VOJE. Med HUDICEVIM MOSTOM ter VOJAMI se vleče nekaj kilometrov dolga, včasih razborita in šumeča pa spet tiha, globoka in skrivnostna grapa te nenavadne rečne struge, ki je na nekaterih mestih podobna VINTGARJU, le da je bolj skrivnostna, neobljudena in tiha. BOHINJCI ta predel prav radi obiskujejo in se čudijo igri prirode, tujci pa jo vse premalo poznajo. Morda zaradi nerodnega dostopa. Turistična propaganda pa spet ni znala dovolj izkoristiti svoje vloge. V zadnjem času so baje pripravili ter razobesili na vidnih mestih reklamne table, pa so jih menda kasneje spet sneli zaradi tega, ker je bilo na njih napisano HUDICEV MOST (to strašno in demonško ime). Če je to resnica, smo se vedno vraževerni ali pa babjeverni, da ne rečem konservativni. Ta čudovita in skrivnostna soteska MOSTNICE, v katero odpira vrata HUDICEV MOST, bo ostala še naprej zaprta obiskovalcem, če se bomo bali s pravo besedo na dan. Ne vem, če je to res, baje je ta most gradil nek ANTON HUDIC v prejšnjem stoletju in nosi most ime po njem! Če kdo od BOHINJCEV to zadevo ve pojasniti bolj točno, ga vabimo, naj se oglasi! Stvar je zelo zanimiva ne zgolj zaradi imena, marveč tudi zaradi same prirodne zanimivosti, ki je nekako vklejnjena v nenavadno sotesko in v skrivnostno grapo, ljudem pa precej neznana.

JOZE BOHINC

Posebne sorte cahni

Skoz grozovit douge cajte, k sa jih lde do zdej prežvel pa se skozne pretoukl, sa pogruntal tud use sorte cahnu, de lahk pocahnaja pa zacahnaja use, kar j treba pa tut kar ni treba. Ulik cahnu j potrebnih, merskešn j pa tud brez usakga nuca, to se prau brez potrebe. Med zmiri bel nucne, pa potrebne cahne spadaja tist na cestah, k kažejo kolkkešn most drži pa kolk strma cesta pele na kešn konc pa kašne lepe rči se zraun al pa bliz ceste vid. Brez teh cahnu se b domačini še bel pa tujci zla teško znajdl brez sprašvajna pa gruntajna. Drug cahni, k sa merskedj tud potrebn sa za ldi cahnat. Kešn j dober zacahnat kešn pa slab. Tist, k j dober zacahnat misl, de sa ta dober pa ta slab cahni nucn, de se ta dobr lde od ta slabih ločja. Če b bli reci-ma sam dobr cahni za ldi, b ta dobre bel težko od ta slabih ločil. Tist, k sa slab zacahnat, pa nej bo to že po pravic al pa ne, mislja, de se ta slabi cahni čist odveč pa brez potrebe. Zakuga sa brez potrebe usak tist, k j blu al j pa še slab zacahnat ve, pove pa po navad neč.

Zraun teh cahnu za na cesta pa za ldi j pa še use sorte drugih. Tud tam okol vode ulikat srečamo kej takga, k med cahne spada. Merske se per vod table k prauja, de se tam ne sme rib lovit. To se prau, de tam ne smeja lovit rib tist k maja legitimacija, mi raubšicj jh tak ket posod lahk tud tam ket sa te table.

Per merskešnmu mostu sa take bel pa črn pofarbane dile, de usak otrak lahk pogruntal kolk je voda velka, pa kdaj j nejbcl perprauna za utont. Keder j pa voda

čez use mere velka pa rataja še posebn cahni. U Lok, prouzprou u Puštal j tam na en bajt cahni k usakmu, tud ta butastm pove, kolk visoka j bla voda pred mejhn menket štiridesetm letm, k j bla ena gromozanska povodn na Polanšč. Mejhn del od tiste bajte, pa tud mejhn bliži vode j pa še en vodn cahni ampak čist posebne sorte. De na bo treba preveč gruntat, to j na kopališč. Tam j gor po tist ta lep škarf, k j kar lepe groše koštala, pa k j u ta peru vrst za sončt naštimana, usa pouhn plauja, k ga voda pozim, k j precj večj ket polet, psti. To j po moj

pamet zla perpraun, se člouk brez sprašvajna lahk zve, do kod j voda segla, k j ta bla nerbel visoka. En godrnaja, de b blo to za pomest pa stran za spraut, pa j po mojm čist brez potrebe. Tist, k jm plauje ni ušeč nej pa nka na kopališe na hodja, se Polanšca na teče sam na kopališč.

Slišu sm pa, de j to ena posebna sortva šole za Polanšca. Tist, k maja s kopališčam za opravi, b voda rad navadl, de b tistu, k nauleče tud pospraula. Sam na vem če bo to kedi ratal.

SMOJKA

Butale na Gorenjskem

MILČINSKI · NOVAK

Urbanist brez glave

Bolj na draginjsko stran leži kraj, ki se mu pravi Butale. Butalci so gadje; tisto leto, ko sta bili dve kravi za enega fička, so se Butalci skregali s pametjo, pa so zmagali Butalci in ne pamet: takšni so.

Butalci so imeli veliko gnoja; ni čudno, da jim je deficit po tovarnah, zadrugah in gostilnah rasel in plenjal, kakor drugod nikjer nikoli. Pa se zgodi, da se jim še urbanisti privadijo v občino in so spaki rušili tisto, kar so pred letom zgradili. Škoda gromozanska! Določili so: postavimo lokacijo za avtobusno postajo in ni jim dopovedal preprosti človek, da bo čez leto in dan postaja rastočemu prometu v oviro in zaviro.

Zdaj je občinska skupščina vzdignila ogled in odborniki so videli in spoznali, da to ni po pravici. In so zbrali urbaniste, da se gredo na lastne zaprisežene oči prepričat, kolikšna nadloga je postala avtobusna postaja. Štirje so bili urbanisti, pa se je vsak štel za poldruga. Gredo, pridejo do postaje. Imeli so še s sabo fička, pa naročijo Honorarjevemu Jernaču, vodilnemu urbanistu, naj zapelje mimo postaje, da bo videl, če je lokacija zares neprimerna, kakor je preprosti človek že pred letom dni nergal. Res, lokacija je bila neprimerna. Se je namreč reč tako zasukala, da je avtobus, ki se je prav tedaj obračal proti Ljubljani, zadel Jernačevega fička in je v grozovitem karambolu Jernaču odletela glava.

Kolegi urbanisti so slišali in videli, pa so pritekli k fičku, ki je rotiral v spačka in glej, Jernač brez glave! Prično se pričkat, ali jo je imel ali ni, ko so ga spustili s fičkom na ogled, ta je rekel tako, ta drugače, nazadnje niso vedeli, kaj je res, kajti pri premnogem urbanistu resnično ne veš, ali ima glavo ali je nima. Pa je eden skočil na zavod za urbanizem.

»Tovarišica tajnica, čujte, naš urbanist Jernač, ali je imel glavo ali ne, ko je davi pri vas dvignil potni nalog?«

»Jernač? Če je imel glavo? Imel, imel! Saj me je z njo še nadrl, ker sem mu zaračunala premajhno dnevniclo!«

GREGA

Enominutni alarm za jeseniške ceste

Brez mojega običajnega humorja bi z alarmom piskajoče sirene s prometnim znakom splošne nevarnosti, s protesti šoferjev, jeznih nergajočih pešcev, preklinjajočih furmanov prebudil vse tiste občinske moze, kateri se ukvarjajo s komunalno dejavnostjo, kateri so odgovorni — ali naj bi bili odgovorni, za vzdrževanje naših občinskih cest, da se končno usmili in si ogledajo cesto na Stari Savi!!! Prepričan sem, da bo komisija z ogledom te ceste prišla do istega mišljenja kakor vsi prebivalci tega dela mesta Jesenic, namreč, da to ni več cesta, ampak le še ena velika zbirka raznovrstnih lukenj, jam, kotanj itd., katere bi se dale, če ne že z asfaltom pa vsaj s peskom poravnati, oziroma popraviti. Glede peska upam, da pri nas ni problema, saj ga je dosti v kamnolomu, no pa če tudi tega ne bi bilo, bi lahko cestne luknje

»zglihali« že samo s tistim denarjem, katerega občani — delavci plačujejo kot prispevek za cestno takso.

Če človek takole gleda to savsko cesto, potem lahko ugotovi, da še vsak, tako moderno fedriran avtomobil z najboljšimi amortizerji postane na teh cestnih luknjah skakajoča kobilica in v kolikor tak avto sreča Savčan v deževnem vremenu, ga ta ošprica tako močno, da mu v hipu »premala« temno obleko na pepita vzorec. Marsikateri pešec, kateri nima mačjih oči, zdrsne v nočnih urah v to ali ono luknjo tako močno, da si z gotovostjo priščične jezik kakor konduktar nedeljsko karto. Mogoče, da ima ta cesta kljub svojem slabostim le eno dobro stran in to predvsem za voznike navadne ali motorizirane, kajti ko je tujec preskakoval s svojim vozilom to cesto, je vsled teh

skočkov dobil tak apetit, da je takoj prekinil vožnjo in se okrepčal v našem hotelu. Na žalost ni nadaljeval vožnje, ker ga je zadela kap. To pa ne zaradi vratolomne vožnje skozi Staro Savo, pač pa zaradi tega, ker je naročil »vinner šnicel«, natakark pa mu je izstavil račun za celega teleta s blevom vred.

Vem, vem, da ne bo tudi sedaj, ko sem zaenkrat samo malo črnil, takoj nared popravilo imenovane ceste, ker bodo po starem običaju potrebni prvo ogledi, sklepi, denar... upam pa z vsemi ostalimi Savčani, da bo cesta vsekakor popravljena preje, predno bi iz časopisnih novic zvedeli novico naslednje vsebine: »Rdeč fičko z rumeno svečo vrh strehe je s cestnim inšpektorjem pred kratkim izginil v eni izmed cestnih lukenj — Stare Save.«

KMETIJA

NASTANEK, RAZVOJ IN ZNAČILNOSTI

Zal moram ugotoviti, da se naši sociologi in etnologi (v Sloveniji manj kot v nekaterih drugih republikah) tega dela skorajda še niso lotili. Sociologija je pri nas še zelo mlada veda, empirične raziskave na terenu so redke; etnologija pa se je doslej v glavnem omejevala na raziskovanje posameznih delov kmetije kot elementov kulture, prezrla pa je pri tem kmetijo kot celoto in predvsem človeka — proizvajalca kot njen bistveni sestavni del.

NASTANEK KMETIJE

Nastanek kmetije pri Slovencih je raziskoval **Bogo Grafenauer** (Ustoličenje koroških vojvod in država karantanskih Slovencev, SAZU, Ljubljana 1952), ki dokazuje, da sta »ustalitev njiv in s tem povezani nastanek temeljne enote kmečkega gospodarstva vse do današnje dobe — kmetije pri Slovencih vsekakor povezane šele z novo domovino.«

Prevladujoči poljedelski sistem Slovencev v stari domovini je bilo požigalništvo, poznali pa so tudi ralo in njim zvezane začetke ornega poljedelstva na izkrcenem zemljišču. Pri požigalništvu naselja niso mogla biti stalna, ampak so bila sorazmerno močno gibljiva; gradbeni material je bil les. V novi domovini pa za nomadsko požigalništvo ni bilo več prostora, kajti ozke doline niso dovoljevale poljubnega premikanja njiv iz kraja v kraj. Prav ovire v prostem premikanju, razen tega pa že v antiki otrebljeno zemljišče, ki so ga Slovenci — kjer je bilo le mogoče — najbolj poselili (na primer ob zgornji Savi in Dravi), to je bilo vzrok za pospešen prehod na sistem ornega poljedelstva sprva še z neustaljenimi njivami (»Feldgraswirtschaft«), potem na sistem dvoletnega kolobarjenja s praho (v obeh teh dveh sistemih že uporabljajo ralo), in nazadnje na za fevdalizem značilni sistem triletnega kolobarjenja (»Dreifeldwirtschaft«: ozimni — jaro žito — praha) z obveznim obdelovanjem (»Flurzwang«), kjer je potrebno dobro obračanje zemlje in zato od tedaj dalje najdemo pri naših prednikih novo orodje za tako obdelovanje zemlje — plug s črtalom. Ta proces

je ustaljeval naselja, slabil s tem tudi kolektivno obdelavo zemlje in kolektivno lastninsko pravico, ki se v prehodni dobi požigalništva k triletnemu kolobarjenju ohranja le še v ponovni periodični delitvi obdelovalne zemlje v začasni užitek posameznim družinam, ne pa več v kolektivnem delu pri njenem trebljenju in ročni obdelavi ter pri skupnem uživanju njenih plodov. Grafenauer pravi, se je ta prehodna doba od požigalništva k pravemu ornemu poljedelstvu s stalnimi njivami in s popolno individualno lastninsko pravico do zemlje zaključila v IX. do X. stoletju, ko se s plugom razširi k nam nova tehnika oranja in z njo zvezani sistem triletnega kolobarjenja s praho. Ta sistem se v okviru Frankovske države razširja od VII. stoletja dalje iz severne Galije proti vzhodu in tudi njegova uveljavitev pri Slovencih sodi v dobo neposredne frankovske nadoblasti. Pod njegovim vplivom je tudi individualizacija posesti, razkroj velikih družin v male in ustalitev hube (kmetije). Za naše ozemlje južno od Karavank imamo iz XI. stoletja darovnice ali zapiske o menjavi posestev, ki dokazujejo lastninsko pravico že na posameznih kosih polja, s tem pa neizpodbitno tudi že popolno starost kmetij. V severnejših slovenskih predelih imamo take podatke že iz X. stoletja, salzburška posest na Bavarskem pa je bila nedvomno že konec VIII. stoletja razdeljena na stalne hube.

Zanimiva je še Grafenauerjeva ugotovitev, da so »v najstarejših ohranjenih urbarjih za naše ozemlje kmetije iste vrste v okviru istega zemljiškega gospostva precej enako velike«. Ta enakost kmetij nedvomno dokazuje, »da so nastale že v okviru zemljiškega gospostva, ne pa izven njega, torej šele od IX. stoletja dalje«, kajti povsem drugače je v okolici Pariza v Franciji, kjer hub ni ustanavljal zemljiški gospod, ampak so se razvile z notranjim razslojevanjem vaške občine pri prodoru triletnega kolobarjenja s praho, ki je nastalo prav v tem prostoru. Tu so ugotovili velikanske razlike med kmetijami iste socialne stopnje v okviru istega gospostva že v IX. stoletju.

(Nadljevanje prihodnjič)

Kmečke hiše iz 19. in 20. stoletja dobivajo v letih po vojni vse bolj velika moderna okna, ki pa se s staro arhitekturo kaj slabo skladajo; Okroglo — pri Molu

ZBORI VOLIVCEV

Ločimo dvoje vrst zborov volivcev: 1. volilne zборе in 2. zборе, na katerih vaščani obravnavajo problematiko svoje vasi.

Zakaj sem med obema vrstama zborov potegnila črto? Obravnavati jih pod isto streho ne smemo zato, ker na prve deluje neke vrste pritisk. Ljudje imajo pred tovrstnimi zbori respekt, ki se kaže v udeležbi. Udeležba na teh zborih je namreč za nekaj procentov večja.

Drugače je z ostalimi zbori volivcev. Udeležba na njih ni takšna, kot na prvih. V kranjski občini se giblje okrog 11 %, vendar podatek ni točen, saj mnogi anketiranci niso podali o svojih področjih realnih števil. Večino udeležencev zbora predstavljajo moški v starosti od 35 do 50 let. Ženske se zborov v glavnem ne udeležujejo.

Po svoje je zanimiv čas organiziranja zborov volivcev. Marsikje te namreč organizirajo kar v nedeljah po maši in si s tem zagotovijo udeležbo. V povprečju so v vaseh, ki sem jih obravnavala, organizirali 3-4 zборе volivcev letno.

V kakšno zvezo postavljam aktivnost in zборе volivcev oziroma udeležbo na zborih? Aktivnost prebivalcev naselja je prenosorazmerna s številom zborov, poleg tega pa še prema z ozirom na procent udeležbe. Na udeležbo ZV vplivajo najrazličnejši faktorji, ki so v bistvu enaki tistim, ki vplivajo na aktivnost kot dejavnost in samopriskpek. To bi po moje bili: oddaljenost, struktura prebivalcev, njihov delovni čas, njihova materialna situiranost, tema dotičnega zbora in še nekateri.

Z rastočo oddaljenostjo enot naselja od centra vasi udeležba pada. Tudi struktura prebivalcev s svojo raznolikostjo lahko bistveno vpliva na udeležbo. Maso večine obravnavanih vasi tvorijo delavci. Ti se sicer zborov z ozirom na njihovo število udeležujejo v najmanjši meri, vendar radi njih številčnosti tvorijo večino udeležencev. Na drugo

Ivanka Močnik:

AKTIVNOST NA VASI

mesto postavljam uradnike in vaške učitelje, medtem ko kmete postavljam na tretje mesto.

Materialna situiranost vpliva na udeležbo ZV negativno. Ljudje namreč niso pripravljeni sodelovati, če je njihov materialni položaj soliden. Živijo svoje življenje brez posluha za probleme svojih vasi. Zborov se udeležujejo le, če jih privlači tema zbor. Tudi tisti, ki so v vas migrirali iz sosednjih krajev, za probleme novega bivališča nimajo posebnega posluha.

Pri udeležbi zborov volivcev pa lahko potegnemo črto tudi med udeležbo na zborih v vaseh prvega in vaseh drugega tipa.

Vas prvega tipa je kljub precejšnji razvlečenosti zaključena celota, v kateri anonimnosti ni. Vsi prebivalci naselja svoje probleme poznajo, zato o njih lahko razpravljajo. Dobra informiranost torej bistveno vpliva na udeležbo zborov volivcev. Poleg tega so te vasi navadno tudi slabo povezane s središčem občine. To prebivalce naselja združuje.

Drugače je z vasi drugega tipa. Tu anonimnost z rastočim številom prebivalstva raste, vzporedno z njeno rastjo pa pada informiranost. Povezanost s središčem občine (Kranjem) vas razbija in s tem probleme vasi potiska v ozadje. ZV niso v tolikšni meri obiskani.

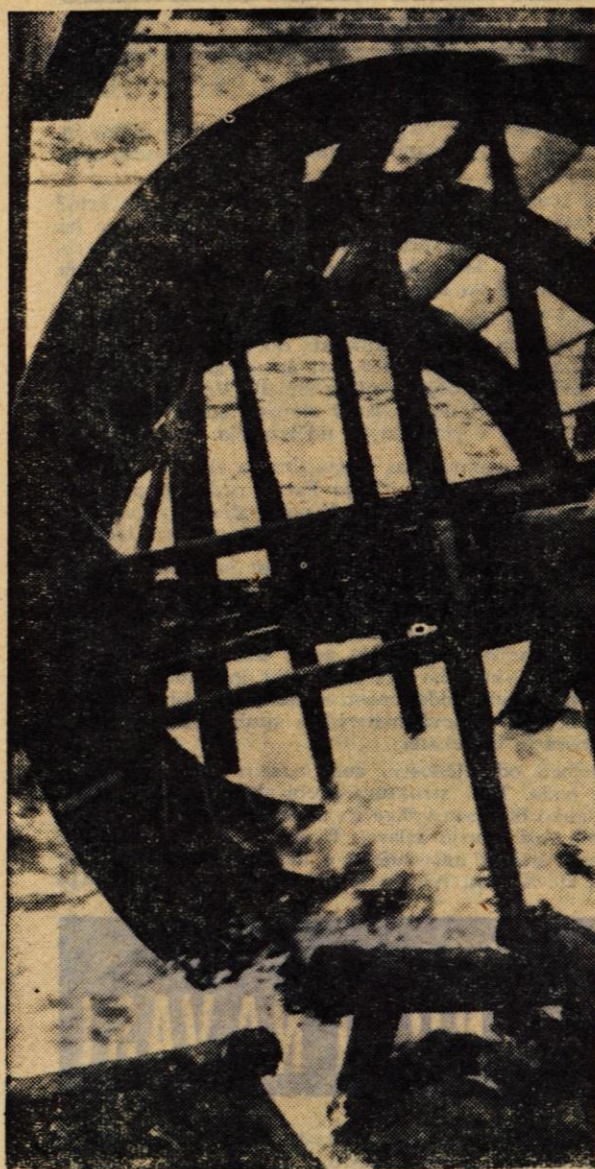
PRISPEVKI VAŠČANOV

Prispevki vaščanov naselij iz okolice Kranja se kažejo predvsem v dveh pomembnejših oblikah. Prva je materialna pomoč, druga pa prispevek v obliki dela.

Ustavila se bom pri prvi obliki prispevka, to je materialni pomoči pri izvajanju akcij, medtem ko bom drugo skušala analizirati pri aktivnosti ob delu.

Vaščani predvsem prispevajo gradbene materiale, ki jih organizacije potem »pretope« v denar ali pa jih kar direktno uporabijo pri določeni akciji. Tudi na to zvrst aktivnosti vplivajo določeni faktorji, ki sem jih omenjala že v relacijah z zbori volivcev, poleg njih pa so še precejšnjega pomena naslednji: lega vasi in njena okolica ter faktorji (omenjala bi jih lahko tudi prej), katerih izvor je v velik meri povsem subjektivne narave, izvirajo pa iz odnosov med vaščani in uradniki na vasi.

Omenila sem okolico z ozirom na aktivnost. Pri tem sem mislila na prirodno bogastvo in obliko tega bogastva v določeni vasi.

MLIN NA SAVI

Prešernova podoba

Splošno znano dejstvo, da nimamo nobene fotografske podobe našega velikega poeta, žalosti Slovence že dobro stoletje, vse od njegovega smrtnega dne. Kakršnakoli Prešernova fotografija bi nam pokazala resnično obličje človeka, katerega izraz in obraz poznamo le po pripovedih sodobnikov in se nam vsiljuje s slik, narejenih šele po pesnikovi smrti, po spominu ali po potezah njegovih najožjih sorodnikov, ki so Franceta za več desetletij preživeli.

Morda bodo zato naslednje vrstice, kljub skepsi, s katero so pisane, za marsikatega preprostega iskrenega ljubitelja Prešerna mikavne in vznemirljive, čeravno so samo iskanje resnice in ugotavljanje možnosti. In gotovo tudi nek določen odraz želja nas vseh, da bi končno le spoznali pravo podobo našega ljubelega Vrbjana.

V nekem zapisku (Slovenski Narod 6. decembra 1943, str. 5) o prelepu marmornem poprsju mladostnega Prešerna (ta kip stoji sedaj v Prešernovem spominskem muzeju v Kranju), ki ga je po opisih ob koncu preteklega stoletja še živčih pesnikov sodobnikov in sorodnikov izklesal l. 1898 dunajski slovenski kipar Alojzij Gangl (1859-1935), je nekako mimogrede omenjeno, da se po vseh znanih virih, ustmenih in pisanih, pesnik res nikoli ni dal slikati ali fotografirati sam. To prav odločno trdi tudi Lenka, najmlajša sestra Francetova: »Kontrafirati se ni pustil nikoli.« (Tomo Zupan, kako Lenka Prešernova, svojega brata, pesnika opisuje str. 48). Toda, ta zapisek ustnega izročila namiguje na neki »povjem«, kot

so tokrat po slovensko poimenovali s »camero obscuro« (s temno celico ali omarico) ujetu sličico. Ta »povjem« naj bi bil skupinska fotografija, na kateri je poleg mladega grofica Antona Auersperga-Turjaškega (poznejšega avstrijsko-nemškega pesnika Anastazija Grüna) in njegovih domačih, vidno tudi lice takratnega dijača filozofije (sedaj zadnjih dveh letnikov gimnazije) — Franceta Prešerna!

Vendar pa, razen te bežne vmesne beleške, nobene omembe točnejšega izvora informacije, nobenega vidnega, otipljivega dokaza!

Se o neki fotografiji je bilo pred leti govora (ustno poročilo Vladimirja Komidarja iz Ljubljane z dne 19. decembra 1962): da je imela rodbina Killerjevih (potomstvo kranjskega trgovca in posestnika, pesnikovega prijatelja in čestega sogovorca v gostilni Stara pošta), ki živi sedaj v Ljubljani, dolgo v lasti Puharjevo (?) sliko, na kateri so bili baje upodobljeni doktor Prešeren in njegova prijatelj in klient Killer in Ahačič! Vendar pa se je kopija te slike, ki jo je vse do zadnje vojne hranila rodbina Killer, neznano kdaj izgubila...

Spet nič, samo negotova pripoved, a slike nikjer!

Pa recimo, da v tretje gre rado! In res je slo, čeravno se navedba, ki sledi, nekako ujema do neke mere s prvo omembo fotografije v Slovenskem narodu.

Kranjski domačin, književnik in publicist, Janko Rozman (9. 11. 1873 — 15. 4. 1960), ki je bil pred upokojitvijo kvestor

in bibliotekar na pravni fakulteti ljubljanske univerze, je kot vnet Prešernov častilec in raziskovalec pesnikovega življenja, našel pot v dom rodbine Auerspergovih, katere ljubljanska veja ni imela le Šrajbarskega turna (Thurn am Hart) v Lescovcu pri Krškem, pač pa tudi svoj dvorec (sedaj Mestni muzej, Trg francoske revolucije) in palačo na sedanjem Novem trgu (ki se je v času pred prvo svetovno vojno imenoval Auersperg-Platz, t. j. Turjaški trg), nasproti današnje Slovenske akademije znanosti in umetnosti, v Ljubljani. Turjaški grofje so živeli v Ljubljani še v času med obema vojnoma in se šele potem dokončno preselili v nemški Gradec. Pri tej rodbini, ki je med svoje prednike štela tudi pesnike Anastazija Grüna, je pokojni Rozman agilen, spreten in trdoživ, kot je bil, odkril v arhivu zanimivo sliko na kovinski plošči (dagerotipijo) in dobil dovoljenje, da jo prefotografira. Živeči Turjačani so odločno potrjevali avtentičnost stare slike in trdili, da je na sliki poleg mladega grofica Antona (poznejšega pesnika), njegove matere grofice Auersperg in še neke nerazpoznavne sorodnice, upodobljen tudi Antonov instruktor in poznejši prijatelj France Prešeren, življenjski in pesniški vzornik njihovega prednika.

Fotografski posnetek te stare dagerotipije kaže, da je ploščo že močno načel zob časa. Kake posebne ostrine in drugačne dovršenosti pa prvi fotografski izdelki itak niso mogli imeti.

Vendar je dal Rozman s svojega negativa napraviti več kopij in jih predložil na vpogled, v študij in presojo našim najuglednejšim prešernoslovcem.

Prav ogreti za pristnost te slike se nihče ni mogel. Cel Rozman sam je jemal vso stvar s skepsjo in potrebno rezervno. Vsem je bila pred očmi trdna Lenkina izjava, da se njen brat nikoli ni dal »kontrafirati«. Pa tudi izraz fanta v sredini slike, ki naj bi bil po pripovedi lastni-

kov, naš Prešeren, nikakor ni ustrezal že znanim opisom pesnikovega obraza in glave. Lenka Prešernova, Marijana Groмова in Ernestina Jelovškova, vse govore o lepih, tesno se prilagajajočih ušesih; tu pa mesnato uho kar krepko stran štrli! Pa še izraz sam se je vsem zdel preoduren za ljudomilega Prešerna, ki gotovo ni gledal tako srepro in zaničljivo.

In tako je Rozmanova najdba šla za vrsto let v pozabljenje. Sem in tja smo sicer sliko še ogledovali in iskali odgovora, takega ali takega. Neizmerno radi bi bili potrjeni v upanju, da se je končno fotografska podoba pesnika le našla in preverila. Vendar pa se nas je kar nehote že letovalo malodušje, da ne bomo nikoli našli resnične Prešernove podobe, ki so jo že številne generacije pred nami prav tako zaman iskale in si je želele.

Vse do zadnjih dni letošnjega majnika smo živeli v tej skepsi. Sedaj pa je vznikla nepričakovana misel, bolj prav domneva, da osrednja figura ni Prešeren, pač pa mladi grofič. In da je France oni dečko, na desni strani, v tridesetletnem profilu! Glej! Saj to so tiste priprte oči, saj to je oni mil izraz! Takoj nam v spominu zavzame besede umirajočega Prešernove matere, ki mu jih je iz Koroškega Sent Ruperta pisala v Kranj: »... tako fleten otrok si bil...« In še pripoved Ivane Zadnikar-Wohltmuth »Imel je bolj majhne oči in bolj drobne in gledal je bolj mižiče kakor ljudje pravijo, bi se smelo o njegovih očeh skoraj reči: Kakor miš iz moke je gledal.« Še to vemo iz številnih izročil, da France ni bil prav velik, bolj droban v mladosti, v zreli dobi pa bržčas nič višji kot 166 cm. Sam je rekel o sebi, da meri »pet čevljev, palec pet« (1 čevljev = 12 palcev; 1 palec = 25,4 mm). To nam po svoje potrjuje tudi izredno kratka postelja (sedaj v Prešernovem spominskem muzeju), po pričevanju Toma Zupana zatrdno nekdanja pesnikova lastnina do smrti. Pa še spomin na pesnikovega strica Jakoba, ki je bil izredno nizek možak in na oba pesnikova brata, Jurija in Joža, oba bolj »pri ta malihi« — vse to nam vsiljuje misel, da je nežni dečko res mladi, kakih 16-17 let stari, Prešeren.

Seveda, na sredini slike morda celo na naslanjaču, stoji nadepolnj razvajen grofič Anton kot se za gosposko pojmovanje spodobi, kmečki in revni njegov instruktor pa je postavljen ob stran, za oplečje

Od desne proti levi: instruktor Prešeren, Grofica Auersperk, Grofič Anton, neznanka

Antonove matere, stare grofice Auersperg! Leva figura je ženska, a z docela zabrisanim obrazom.

Do tu smo še nekako trdni v prepričanju, da morda vendarle ta slika prikazuje našega pesnika v tej grofovski družini. Posebno nas krepji v tej dobri veri nedavna vest znanega prešernoslovca, ki je v Avstriji pregledoval arhive Auerspergovih. Sedanji varuhi družinskih arhivov so mu namreč izredno zatrdili, da obstoja neka skupinska slika, na kateri je poleg domačih Auerspergov tudi naš Prešeren. Le najti slike sedaj ne morejo; da jo pa bodo poiskali, tako so obljubili...

Po vsej verjetnosti pa gre v tem primeru za dagerotipijo, katere slika nam je po Rozmanovi zaslugi že znana.

Toda ob pogledu na to podobo, nas spet kot prevzame dvom, ki nas sili pričujoče odkritje jemati z vso potrebno rezervno. Dvoje nevarnih argumentov preti omajati naše upanje, da smo le prišli do prave pesnikove podobe.

Prvič je tu razlika v letih: Prešeren je bil pet let in pol starejši od Antona Auersperga. Drugič pa nas sili v skepso letnica iznajdbe fotografije ozir. dagerotipije.

Skušajmo najprej sliko datirati! Dobro hranjen in v udobnem brezdelju živčji grofič bi utegnil biti star 11-12 let, slabo hranjen in šibki instruktor Prešeren pa kvečjemu kakih 16-17 let. Torej bi to bilo v l. 1816 ali l. 1817. — Prav zadnja raziskovanja so pokazala, da ni Prešeren spoznal Antona Auersperga šele na Dunaju, kjer mu je bil v Klinkowströmovem plemiškem vzgojnem zavodu instruktor in prijatelj, pač pa že prej v Ljubljani, kjer mu je bil domači učitelj ob šolskih počitnicah. Grof Anton je bil namreč bolj slab dijak in je v kratki dobi menjal kar več dunajskih učnih zavodov. V času 1813-1815 je bil v Terezijanišču, 1815-1817 na gimnaziji, 1817-1818 v vojaški akademiji, pozneje pa je študiral filozofijo in pravo na dunajski in praški univerzi. Prava podoba razvajenega in metalnega dijača, ki mu ni bilo sile za kruh in obstojo! O nekih šolskih počitnicah, ko se je mudil v ljubljanskem prebivališču svoje rodbine, so mu starši po vsej verjetnosti oskrbeli instruktora, da bi ga utrčil v znanju za prihodnje leto. Priporočen jim je bil ravno odlični dijak filozofije (zadnjih dveh gimnazijskih razredov), France Prešeren! To poletje je morala nastati ena dagerotipija!

Ljubeč, kar preotroški obrazek, naj nas nikar ne spravi v dvome. Saj je bil mladi France »fleten otrok« in nikoli, tudi v poznih letih ne starikevega obraza.

Bolj pa nas zaskrbljuje prezgodnja letnica (1817), glede na datum iznajdbe fotografije. Po dolgoletnih eksperimentih s »camero obscuro« znano že iz časov Leonardija da Vincija (okr. l. 1500), je šele Francoz Josephu Nicéphoru Niépceju uspelo dobiti iz negativna pozitivno sliko. To je bilo leta 1816. Ker pa slike niso bile prav dobre, je vzporedno z Niépce, izpopolnjeval za tisti čas vsekakor epohalni izum, še slikar Louis Jacques M. Delo, ki je oba izumitelja združilo je kmalu uspelo in takoj se je splošno uveljavila takomenovana »dagerotipija«. Gladko polizana srebrno ali posrebrreno bakreno ploščo je treba najprej izpostaviti jodovim param. Tako nastane na tanek sloj občutljivega srebrenega jodida. Sedaj je plošča pripravljena za prevzem slike v »camero obscuri« oz. za eksponažo. Potem se da ploščo pod učinek živosrebrnih hlapov, ki delujejo na neosvetljena mesta in pokaže se slika. To je treba ustaliti (fiksirati) tako, da se neosvetljeni srebreni jodit odstrani v kopeli raztopljene kuhinjske soli. Slaba stran dagerotipije je v tem, da dobimo le en sam pozitiv na kovinski plošči, kopij torej ne moremo izdelati več, ker neugativ pri tem postopku ne obstoja.

Seveda je bila pot vseh novih izumov do preprostih ljudi silno dolgotrajna. Prvi so bili novih iznajdb, ki so lajšale lepše življenje, deželni bogataši in plemstvo. Posebno, če so bili ti izumi modni in če so laskali samoljubnosti velikašev. Tak pa je prav gotovo bil izum fotografije in dagerotipije! Sklepamo, da so Auerspergi, takrat najmočnejša kranjska plemenitaška rodbina, privabili v svoje domovanje za kratek obisk katerega potujočega dagerotipista, kar za tisti čas ne bi bilo nič nenavadnega. Sele iz l. 1839 je postala dagerotipija splošno znana in razširjena po vsej Evropi. Tega leta je namreč izumitelj Daguerre svoj postopek prodal javnosti s tem, da ga je natančno razložil na seji francoske akademije znanosti v Parizu. Do tega leta pa je veljala dagerotipija za nekako skrivnost, ki je dobri dve desetletji dajala odobrega za služba raznim potujočim spretnicem.

Zadnje, trdne in dokončne besede o sliki pa še ni mogoče reči. Za zdaj je treba vse domneve in ugibanja v zvezi s sliko, jemati z vso rezervno in opreznostjo. Morda se prešernoslovcem še kdaj posreči razbistriti odnose Prešerna z Auerspergi in uskladiti datum nastanka te slike s časom izuma fotografije in dagerotipije. Za zdaj naj velja pričujoči sestavek le kot registracija neke hipoteze, ki pa še čaka potrditve.

CRTO MIR ZOREC

Cepljeni trni

Dober začetek je pol dela. Zato nekateri vsako delo dvakrat prično.

Tisti, ki pravijo, da se čez plot najlaže skoči s palico, pač nikoli niso imeli avtomobila.

Sestava prebivalcev se neverjetno hitro spreminja. Starejši postaja moški, več mladih deklet opaža na cesti.

Vprašali so ga, če bi delal za davkarjo. »Od srca rad!« je odgovoril, kajti bil je — grobar.

Rotiral je iz avtomobilskega podjetja na direktorski stolček kmetijske zadruge. Nič čudnega, če je že čez nekaj mesecev zavozil!

Kameleon bi pri nas napravil lepo kariero. Ima namreč dolg jezik in zna spreminjati barvo.

Odkar je zvedel, da nemški turisti v Dalmaciji radi kupujejo osle, se skrbno izogiba vseh obmorskih krajev.

Polonca LASIC, 12 let, osn. šola »Stane Žagar« Kranj, 6. razred

Naš roman

Bila je presenečena. »Da,« je rekla, »mnogo potujem.« Preveč, želim si, da bi bilo že enkrat konec teh potovanj. In da bi lahko imela neke svoj dom. Vendar sem za kaj takega morda že prestara. Prestara sem in tolmačica. Govorjenje tujih jezikov je lahko več kot zgolj poklic.

»Jaz nikoli ne potujem,« je dejal, »ker nimam denarja. Pomislite, da še nikdar nisem potoval! Razen nekaj izletov, kajpada. Nekoč sem bil teden dni v Dol. mitih. Nameščenec sem, pisar. Dvaindvajset tisoč lir mesečno.« Na silo je počakala, čeravno je kovance za espresso že položila zraven skodelice. Njegove besede so se ji bližale tako boječ kot poprej sladkornica, ki jo je potisnil prednjo. Pa vendar je bila v njegovi boječnosti ljubkost, kakršna je poznala, ljubkost odkrito stegnjenih drobnih otroških dlani v Neaplju ali celo pred trgovskimi hišami Milana. Italija, čudovita dežela, dežela, kjer se beračijo.

»Me ne bi vzeli s seboj?« je vprašal. Ni je pogledal, skozi očala je s sklonjeno glavo strmel predse v skodelico, svoje upanje je stavil na čudež, nameščenec, pisar, stošestdeset mark mesečno, nikdar ni potoval, »stran hočem, razumete, stran, vedno le ta urad, urad, saj ste vendar

A. A. BEG

tako bogati,« je rekel, »tako ste bogati, da lahko celo pozimi obiščete Benetke. Ne potrebujem nikogar? Vi ali vaš soprog — popotnega spremljevalca, nekoga, ki bi vam nosil kovčke ali skrbel za vozovnice?«

Odkrito stegnjena dlan, in zatem: »In tako ste lepi, signora. Tako bi rad potoval z vami.« Lastna drznost ga je očividno zmedla. Le Italijan, celo neboljšan Italijan, pove kaj podobnega človeku v obraz. Zmeden mladenič, vendar ne tako zmeden in mlad, da bi se bal besed kot je »bellezza«. In šel je do kraja.

»Nikar ne mislite, da sem že kdajkoli prosil tujko za kaj podobnega! Ne vem, kaj se je zgodilo z menoj. Takoj sem videl, da ste tujka. Vendar ni bilo samo to. In prav tako ne, ker ste lepi.« Premolknil je in proseče, toda samoumevno strmel vanjo, kakor ljubeč, skromen berač: »Takšni ste, da vam človek lahko pove resnico.«

»In vi,« je naglo vprašala Franziska, »lahko tudi vam povem resnico?«

Povesil je pogled in dvomeče ter obupno skomignil z rameni.

»Ne vem,« je rekel.

»Prav zdaj bom prenehala potovati,« je rekla Franziska, »dobila bom namreč otroka.« Videla je razočaranje v njegovem obrazu, odsev naočnikov, ki mu je legel na suhljata lica kakor obsodba, udarec je padel od tam, kjer ga ni pričakoval in ga ni mogel predvideti, desnico mu je dela na ramo, moj bog, tako bom morda kdaj položila dlan na sinovo ramo, če pojde vse po sreči, če se jutri popoldne ne vrnem k doktorju Alessandriju, in rekla: »Ne potrebujete me, da bi lahko potovali. Odidite pač. Proč iz urada!«

Prepaden je nejeverno strmel vanjo.

»Saj vendar nimam denarja,« je rekel.

Svetlo ga je pogledala. »Še nihče ni umrl od gladi, če se je brez denarja odpravil na potova-

nje,« je dejala prijazno in s sijočim obrazom. Hotela je reči, da je na potovanju marsikdo spoznal grozo, toda groza na potovanju je boljša kot revščina v uradu, vendar je molčala, ker tega morda ne bi razumel, ona pa je želela, ba bi bila resnica čim preprostejša, ni je hotela zapletati z dodatki, tako mlad je še, če bom imela sina, ga bom učila preprostih resnic in pustila, da si bo sam nabral izkušnje, potem je odmaknila dlan z njegove rame, dejala »Ciao«, videla je njegov sprašujoč obraz, oči onkraj leč, v katerih se je nenadoma zalesketalo ostro spoznanje, presenečenje, daljni lesk upanja, ki je morda spet prešel, morda že obledel, ko je stopala po ulici, kjer je stal osamljen bar.

Cutila je, kako se je lotevala slabost, najbrž po espresso, espressa nisem prenesla, toda čemu ne prenašam običajnega espressa, ko mi vendar po opoldanskem risottu con le seppie ni bilo slabo?, prišla je na trg pri San Samuelu, videla luči pristajališča varolettov, se stisnila v stensko vdolbino na robu neobljudenega trga in se izbruhal v Canal Grande, to bo veselo, če bom bruhala ves čas nosečnosti, so ženske, ki morajo devet mesecev bruhati, toda pri večini se ta reč konča z inkubacijskim časom, hli-paje je izpraznjena strmel v vodo, želodec se ji je krčil, vendar se je počutila bolje, morda je vse le domišljija, posledica duševnega pretresa, morda bo doktor Alessandri jutri popoldne dejal po telefonu negativno. Na trgu je odkrila majhen vodnjak, vzela je iz torbice robec in si obrisala obraz.

PERSPEKTIVE na koncertnem odru

Naslov tega sestavka sicer ne pomeni, da so na jugoslovanskem jazz festivalu izključno besedo imeli »perspektivarji.« Imeli so pa večino in dali so prireditvi svoj pečat.

Centralna pojava na festivalu je bil »The modern jazz quartet«, toliko opevan in slavljen, da si nisem mogel kaj, da ne bi postavil Johnu Lewisu, vodji ansambla sledečih 5 vprašanj:

● Kakšni so vaši vtisi o festivalu?

— Zelo prijetni.

● Louis Armstrong trdi, da je jazz zabavna glasba, mnogi drugi pa nasprotno, da je jazz resna glasba. Kakšno je vaše mnenje?

— To je odvisno od uporabe. Če se izvaja na zabavnih prireditvah, to je zabavna glasba, če na koncertih pa resna.

(Opomba pisca: resnično, toda ali ni naprimer potemtakem festival zabavna glasba neke vrste »suho morje«?)

● Moderni jazz-ansambli zelo malo uporabljajo kitaro ali banjo kot ritmično-harmonični instrument spremljave. Kaj bi bil vzrok temu?

— Več ali manj iz razlogov ekonomije.

● Obstoj po vašem mnenju kakšna razlika med reakcijo publike pri nas in naprimer v USA.

— Ni razlike. Jazz entuziasti so povsod na svetu, oni so naša publika — ne, ni razlike.

● Kaj pa klasična glasba v vaših programih?

— Zelo mnogo igramo Bacha.

In res! Baročna glasba, ki je izpolnila del programa M. J. Q. je bila edino resnično doživetje festivala! Igrana v originalih, (nitj govora o kakršnikoli improvizaciji!) le v posebnem aranžmaju za kitaro in M. J. Q. Izvedbo je publika nagradila z dolgim in iskrenim aplavzom, obenem pa je to najboljša lekcija »perspektivarjem« v tovrstni (mislim jazz) glasbi.

Kako se igra jazz? Najprej celotni ansambel zaigra skladbo od začetka do konca o originalu. Nato je ob spremljavi ritmičnih instrumentov igrajo solisti, lepo po vrsti. Seveda igrajo po svoje (improvizirajo). Laže bo razumljivo, če bi tu podal kratko shemo (kot primer služi tradicionalni dixieland).

The modern jazz quartet

Ansambel igra skladbo v originalu.
Trobenta ponovi skladbo po svoje.
Klarinet ponovi skladbo po svoje itd.

Ansambel ponovi 1. koms v originalu in konča izvedbo.

Kaj je dober jazz? Dober jazz je tisti jazz, pri katerem zveni izvedba v jazzu bolje v originalu. Če zveni slabše, je to slab jazz. Dejansko pa ne bi mogel trditi, da je katerikoli ansambel improviziral bolje, kot je igral v originalu. Zaključek: Slišali smo slab jazz (prav nič me ne moti, če Janez Čuček v Ljubljanskem dnevniku piše drugače).

Nekateri jazz godbeniki so tako inteligentni, da pišejo strahotno zanič skladbe, katere resnično ni težko »improvizirati« bolje. Za take Louis Armstrong trdi, da so sleparji. Jaz mu verjamem, ker stari Satchmo igra dober jazz!

Razbijanje po tolkalih bedasti poskusi »afro«-jazza, plesanje gori — dol — naokoli po vnaprej določenih harmonijah (akordi so strašno mnogo-tonski, da bi bil »ples« čim lažji) to je edina realna ocena festivala. Zaman bi tu človek iskal muzikalnosti, zaman »navdihi« zaman tudi, koliko to našo socialistično družbo stane.

In družbena korist blejskih bakanalij? Kakšen pomen in vrednost jazzu sploh v naši socialistični družbeni skupnosti? Ne vem, čeprav vem, da je jazz zelo uporabljiv. Še celo Kristina Keerer, idol angleških cip (ki je svojo obrt »povzdignila« v umetnost) se jazz v svoji dejavnosti izdatno poslužuje. Prepričan sem, da bi »Perspektive«, če bi bile tiskane v angleščini, dobile v biblioteki omenjene »umetnice« prav

veliko častno mesto, kakršno ima jazz v njeni knjižnici.

Komu je pri nas jazz sploh potreben? Mislim predvsem na »moderne« jazz. Majčkini manjšini »esetov«, »prefinjenim okusom« in podobno. Kdo pa daje milijone za festival? Družba. Naši delovni ljudje. Ostane torej vprašanje, čemu manjšini kultura z veliko žlico, čemu večini kultura z mikroskopsko majhno žlico? V imenu umetnosti? Poglejmo malo to umetnost поблиže: zgodovina uči, da so višji ljudje (duhovniki, plemiči, in podobno) vedno gojili posebno, sakralno glasbo, ne zato ker bi bila boljša od profane (ljudske) glasbe, ampak zato, da bi jo poleg razredne vzvišenosti pokazali tudi kulturno vzvišenost. To je šlo tako doleč, da ljudska kultura sploh ni več imela pravice, da bi jo nekdo tako imenoval. Socialistična družba je z razredno vzvišenostjo pometla, kulturna vzvišenost pa se nesramno šopiri kar naprej. Nekateri izkoriščajo svoj umetniški status celo tako daleč, da v imenu »konfliktne situacije« pišejo drame zato, da bi lahko igralci recitali protisocialistična gesla.

Prav isto je v glasbi, v jazz-u še prav posebej. Lahko govorimo o pravi jazzokraciji na primer na TV. Malo primerjajmo, koliko programa je ljubljanska TV posvetila jazz-u, koliko pa ljudski glasbi. Mislim, da ima vsak delovni človek enako pravico do enakega koščka kulture! Končujem z vprašanji:

● Zakaj manjšini z veliko žlico? Zakaj ljudstvu z majčkeno? Bo kdo odgovoril?

Dr. VLADIMIR STIASNY

John Lewis med gledalci.

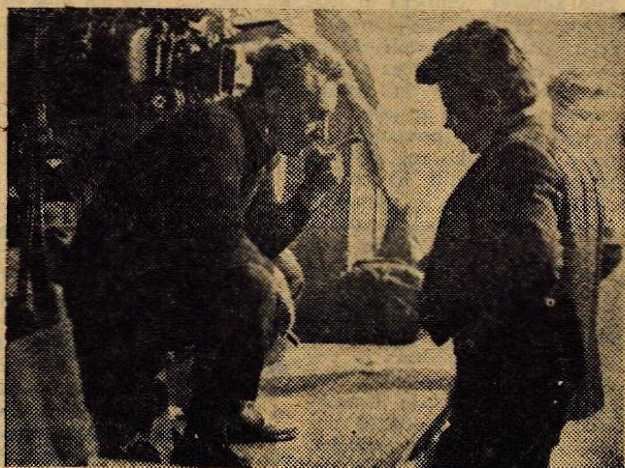
Amerika, Amerika

Stavros (Stathis Giallelis) preživlja na svoji trdi poti v Ameriko tudi mnoge težke notranje konflikte in velik razvoj k trpki zrelosti — tako tudi v carigraskem pristanišču, kjer najde prijatelja in oporo v modrem starem Garabetu (John Marley)!

Namesto prihrankov za pot v Ameriko, je Stavrosa v carigraskem pristanišču čakalo samo trdo delo

Elia Kazan in mladi Stathis Giallelis med snemanjem filma »Amerika, Amerika«. Za Giallelisa nekateri napovedujejo, da se bo razvil v novega Jamesa Deana

Med najnovejšimi ameriškimi filmi je vzbudilo precejšno pozornost novo delo režiserja Elia Kazana »Amerika, Amerika« (imenovano tudi »Anatolski smeh«), ki je bilo med najresnejšimi kandidati za letošnjega Oscara (odnesel ga je potem »Tom Jones«). Kazan je že večkrat spregovoril o Ameriki, njenem mnogolikem življenju in njenih notranjih razkolih in problemih — pravzaprav je to tema njegovih najpomembnejših filmov: »Tramvaj - poželenje«, »Vzhodno od raja«, »Baby Doll«, »Obraz v množici«, »Razkošje v travi«. Amerika je, kot pove že naslov, tudi tema Kazanovega najnovejšega filma.

Vendar pa je tu prisotna le kot ideja: kot tista obljubljen dežela svobode, kruha za vse in dela za vsakogar — dežela, po kateri so hrepeneli mnogi in v kateri so mnogi skušali najti svoj prostor pod soncem zaman... Anatolija leta 1896: grška in armenska manjšina v turški državi. Mlad Grk (Stavros), ki mu ubijejo prijatelja, se odloči, da bo iskal srečo v Ameriki. V carigraskem pristanišču postane »tovorno živinček«, a še borni, trdo priganani prihranki mu pobere vlačuga. Vključi se v ilegalno organizacijo in v policijski raciji skoraj ostane med mrtvimi. Nato se odloči za lažjo pot in za poroko z neprikupno hčerjo bogatega trgovca, da bi si z njeno doto plačal pot čez ocean. Vendar pa prej sreča ženo ameriškega trgovca s preprogami in ji kot plačan ljubček sledi v Ameriko. Njen mož ga odkrije in, ko stopi na tla »obljubljene dežele«, obvisi nad njim meč močevega maščevanja: »obljuba«, da bo poskrbel za njegovo čimprešnjo »vrnitev«.

Elia Kazan je film, posnel po lastnem scenariju, v katerem je motive iz svoje mladosti (rojen je bil v Carigradu) in svoja opažanja o sodobnem ameriškem življenju združil okrog (literarno prikrojenega) lika svojega strica in njegovega neuspelega mladostnega poskusa, da bi emigriral v Ameriko. Tako je »Amerika, Amerika« v največji meri Kazanova osebna izpoved in plod njegovega resničnega osebnega hotenja (tokrat je bil scenarist, režiser in producent obenem).

Sicer lahko tudi ob najnovejšem njegovem filmu ugotovimo, da Kazan ni moderen filmski ustvarjalec v novovalovskem, francosko-italijanskem smislu. Vendar pa je zanimiv (tokrat celo bolj kot običajno) kljub temu, da je zelo »ameriški« po svojem stilu. Njegov izraz je konvencionalen, toda v najboljšem pomenu te besede. Ni nikakršen »upornik brez razloga«, — kljub temu, da je prav on ustvaril »mit upornika brez razloga«: Jamesa Deana! Njegova filozofija in psihologija ni »globoka« ali »revolucionarna« — ima pa svojo vrednost v preprostosti in iskrenosti in pa v osnovnem optimističnem tonu.

Amerika, Amerika« je zanimiva ne samo zaradi originalnega pristopa k slikanju sodobnega ameriškega življenja skozi emigrantsko »avanturo« mladega Grka na prelomu stoletja — ampak tudi zaradi svoje igralske zasedbe. Kazan se je namreč tokrat otresel vsakega zvezdnitva in je v svojem tri ure dolgem filmu dal glavno vlogo Stavrosu mlademu Grku Stathisu Giallelisu, vse ostale vloge pa prav tako povsem neznanim igralcem. Tudi s tem je dal filmu izključno svoj pečat in prav to je ena njegovih največjih vrednosti.

Več bodo morda o filmu lahko povedale slike.

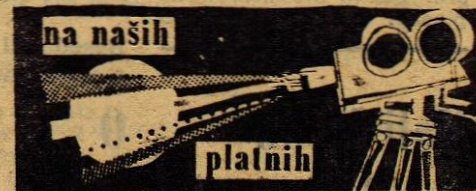
DUŠAN OGRIZEK

Turško zatiranje armenske in grške manjšine v Anatoliji, katerega žrtev je postal tudi njegov prijatelj, je mnogo pripomoglo k Stavrosovi odločitvi, da si poišče kruha v A...

Novi ameriški priselenci (ali jih bo Amerika tudi sprejela?) utrujeni in s prvim nezaupanjem v obeh čakajo usodnega: »da«

»POLNOČNA ČIPKA« ameriškega režiserja Davida Milera je solidna kriminalka o mladi Londončanki, ki beži pred neznancem, ki ji grozi s smrtjo. Ker je ta mlada žena Doris Day, bo imel film še posebno privlačnost. Njeni soigralci so Rex Harrison, John Gavin in Myrna Loy.

»OBOŽEVANA JULIJA« je francosko-avstrijska filmska priredba duhovite komedije Angleža Somerset Maughama, o ljubezenskem mnogokotniku iz gledališkega sveta. Režiral je Alfred Weidemann, igrajo pa Charles Boyer, Lili Palmer, Jean Sorel in Jeanne Valérie.

»MIKAVNA LAŽNIVKA« francoskega režiserja Michela Devillea je komedija o dveh sestrah, ki bi radi dobro živeli in se dobro poročili. Ena zna lagati in se na koncu odvadi, druga najprej ne zna lagati, potem pa se tega zelo dobro nauči... No, igra Marina Vlady, pa Macha Merril, Michel Vitold in Jean-Marc Bory.

Priredili so lep večer

Pretekli teden so se v prostoru Centra za estetsko vzgojo pri Pionirski knjižnici v Kranju zbrali otroci vseh krožkov, prisotni so bili tudi njihovi starši, saj je bil to zadnji sestanek v letošnjem šolskem letu in otroci so z javnim nastopom pokazali rezultat celotnega obiskovanja Centra za estetsko vzgojo.

Ob stenah so bile na posebnih stojalih razstavljene slike, ki so jih izdelali otroci likovnega krožka. Predstavljale so Pustni karneval, Raketo v vesolju pa Mesto v temi, Proslavljanje Dneva mladosti, Večer ob tabornem ognju itd.

Pred vhodom so pionirji prodajali lepo urejen list literarnega krožka »Stržek«, kjer so zbrana najboljša dela obiskovalcev tega krožka.

Mladi umetniki pred publiko

Otroci so bili ta večer nekoliko nestrpni. Po skupinah so stikali glavi, šepetali, pozdravljali starše. Nekateri so držali v rokah lutke, drugi knjige, cvetlice. Mala deklica je pod jopico skrivala muciko (seveda iz blaga) in s pogledi begala med starši, da bi našla znani obraz. Deček poleg nje je prebiral zadnje vrstice, ponavljal je pesmico. Se pozdrav mami ali očku in luči so ugasnile.

Najprej so mlajši člani lutkovnega krožka prikazali igrice »Janko in Metka«. Nastopili so Janko, Metka, Pavliha, Policaj, Coprnica in Muc. Čeprav je igrice šele v pripravi, je bila podana z vso otroško pristrčnostjo in iznajdljivostjo. Gledalci — posebno v prvih vrstah, kjer so sedeli otroci, so predstavo sprejeli z velikim odobravanjem. Največ veselja in smeha je prinesel Pavliha, ki je zaprl črnega muca v veliko škaflo.

Za lutkovnim krožkom so se predstavili člani angleškega krožka, ki je imel v letošnjem letu dvojen pomen. Razširjati šolsko snov in utrjevati težjo snov, s tem pa pomagati slabšim učencem. Svoj namen je krožek prav gotovo uresničil, saj so pionirji z lepo izgovarjavo

in sproščenim podajanjem prebrali nekaj zgodbic, opisali spomladanske cvetice, posebno ljubka pa je bila deklica, ki je držala v rokah svojo punčko in opisala njeno oblačila v čisti angleščini. Branko je povedal angleško abecedo, Jana je prebrala basen o Lisici in grozdju, v skupini pa so na zanimiv način povedali zgodbo o Treh piških in prikazali igrice »Kapucinar«, ki je bila med letom najbolj priljubljena. Za konec so otroci iz vseh treh skupin, to je iz petih, šestih, sedmih in osmih razredov, zapeli pesmico »Mojster Jaka«.

Tudi pionirji, člani literarnega krožka, so ta večer pokazali, kaj so med letom ustvarili. Brali so svoja dela — pesmi in prozo, zgodbe polne otroške domišljije, kjer je iz vsakega stavka razviden njihov dobro razvit čut opazovanja, odkrito podajanje in lepa, pravilna slovenska beseda. Vse to je rezultat branja in poznavanja literature, posebno mladinske, s katero se v šoli vsakekor ne seznanjajo dovolj.

Nastopili pa so tudi starejši člani lutkovnega krožka in prikazali četrto dejanje lutkovne igrice. Ko je Pavliha v nekaj besedah povedal prva tri dejanja, se je odgrnila rdeča žametna zavesa in mali oder je zopet zaživel. Lično izdelana lutka — delo otroških rok, odlično oblikovane osebe v igrici, vse to je bil jasn dokaz za lep uspeh.

Sledilo je pristrčno slovo od vodij krožkov, stiski rok, rože in »na svidenje jeseni!«

Besedo ali dve o organizaciji

Otroci so obiskovali krožke od oktobra 1963 do maja letos. Medtem, ko je delo v šoli obvezno in ima predvsem učno vzgojni namen, je težnja centra za estetsko vzgojo predvsem blažiti učinek obveznosti in tako vključiti k temu zanimivemu izobraževanju čimveč otrok.

Pionirji so redno in radi prihajali na sestanke angleščine. Učili so se s pomočjo magnetofona in gramofona. Toda pokazalo se je, da so si zadali preširok okvir. Predelava krajših zgodbic v tem letu ni prišla v poštev. Osnove so bile prešibke in zato bo v prihodnje vsekakor potrebna diferenciacija po zmogljivosti.

Tudi ta oblika zabave je med mladino še zelo pogosta

Literarni krožek je imel 2 skupini. V prvi so bili otroci do deset let, v drugi pa do trinajst let. Seznanjali so se z ljudsko in umetno književnostjo, domačo in tujo mladinsko literaturo. Otroci radi berejo, imajo oster čut za opazovanje in avtokritičnost. Namen krožka pa je bil poglobiti željo za lastno snovanje in oblikovanje jezika.

Tudi lutkovni krožek se deli v dve skupini. Namen tega je bil, sprostiti otroka pri nastopu kot igralca in oblikovalca, ga navaditi samodiscipline, pravičnega odnosa do dela, samokritičnosti.

Likovni krožek je obiskovalo največ pionirjev tako, da je bilo individualno delo onemogočeno. Delo otrok je

bil akvarel, tempera in lepljenka. Največ zanimanja in izvirnosti so pokazali otroci od prvega do tretjega razreda. Pri četrtem in petem razredu pa se je že pokazala naveličanost in pomanjkanje volje, prav tako pri skupini pionirjev sedmih in osmih razredov. To pa je vsekakor razumljivo. Otroci poznajo dela že iz šole in jim je delo v Centru za estetsko vzgojo le še ponavljanje. Delo z novimi tehnikami, z mavcem, glino, lesom — kar bi otroka prav gotovo zanimalo in veselilo, pa je nemogoče, saj zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni mogoče nabaviti slikarskega pribora, orodja in drugega. Poleg tega pa je popolnoma neprijeten in pomanjkljiv delovni prostor. Ne samo za likovni-

ke, pač pa tudi za angleški literarni in kulturni krožek je na razpolago le en prostor. Ob nenehnem ropotu, v prostoru, ki je knjižnica, čakalnica in delavnica, se zbere o mizij skupina otrok in po navljajo angleške besede.

Perspektive?

Otrok je veliko, zanimanja in veselja je prav tako dovolj. Želja staršev: ustanovitev angleškega krožka za predšolske otroke, folklorna skupina in drugo. Toda kako bo prihodnje leto? To pa seveda ni odvisno le od Centra za estetsko vzgojo, saj je osrednji problem pomanjkanje finančnih sredstev in primer nih prostorov.

PETJA MAINTINGER

Mali Medo bunda grunda

Tam po gozdu kolovrati
mali medo,
Brunda, gunda,
pa pripogne se,
pobere rjavo gobo.
Brunda gunda.
Zdaj zasliši mojo mamo,
ki ga kliče in ga išče.
Mali medo k njej priteče:
Brunda gunda,
saj sem tvoj!

Branka Knific, os. šola
Staneta Žagarja (iz
liter. lista »Stržek«)

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 13. JUNIJA DO 19. JUNIJA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30

SOBOTA — 13. junija

8.05 Vedre melodije za konec tedna — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Kratki koncert orkestru glasbenih šol — 9.45 Latinsko-ameriški ritmi — 10.15 V narodno zabavnem tonu — 10.35 Zbor Rdeče armade — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Vedri zvoki — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Amaterski zbori in solisti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Recitali znamenitih pevcov — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Gosti v Velenju — zabavno glasbena oddaja — 21.10 Sobotni ples — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Do polnoči v plesnem ritmu

NEDELJA — 14. junija

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.35 Zbor in godalni ansambel SGS iz Ljubljane — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite, tovariši... — 10.30 Glasbena matineja — 11.30 Nedeljska reportaža — 11.50 Hammond orgle — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.10 Koncertna glasba za vsako rabo — 15.05 Danes popoldne — 16.00 Humoreska tega tedna — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo popevko — 21.00 Bela Bartok — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Posnetki hrvatske glasbe iz naših studiov

PONEDELJEK — 15. junija

8.05 Poje Akademski oktet — 8.25 Lepe melodije za klavir in zabavni orkester — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Poje tenorist Jože Gostič — 10.15 Tri godala — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Srečanje s slovenskimi pevci zabavne glasbe — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.45 S knjižnega trga — Iz opernega albuma — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Madžarski vokalni solisti in zabavni orkestri — 18.45 Druž-

ba in čas — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 21.45 Komorni intermezzo — 22.10 Popevke se vrstijo — 23.05 Literarni nohturno — 23.15 Nočni akordi

TOREK — 16. junija

8.05 — Solistični instrumenti v velikih zabavnih orkestrih — 8.35 20 minut narodnih in domačih melodij — 8.55 Za šolarje — 9.25 Ciganski napevi — 9.45 Pesmi Vasilija Mirka in Janka Ravnika — 10.15 Godala v tričetrtinskem taktu — 10.40 IV. dejanje opere Veronika Deseniška — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Na obisku pri domačih vižarjih — 13.30 Iz baletov — 14.05 Za šolarje — 14.35 Poslušajmo harmonikarski orkester DPD Svobode Sentvid — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 V torek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Sovjetske popevke — 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana in njegovi solisti — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Poje Komorni zbor RTV Zagreb — 21.20 Večerna glasba francoskih in ruskih avtorjev — 22.10 Plesni zvoki — 23.05 Od popevke do popevke

SREDA — 17. junija

8.05 Jutranji divertimento — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Iz praških plesnih dvoran — 10.15 Clovek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.24 Tako pojo in igrajo v Sofiji — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Koncertna glasba za vsak okus — 14.05 Za šolarje — 14.35 Slovenski pevci zabavne glasbe — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Chopin — skladatelj — 17.35 Iz fonoteke radia Koper — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Mojstri orkestrske igre — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Trideset minut z velikimi zabavnimi orkestri — 22.10 Zaprlešite z nami — 23.05 Literarni nohturno — 23.15 Nočni koncert

CETRTEK — 18. junija

8.05 Z opernih in koncertnih odrov — 8.55 Za šolarje — 9.25 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 10.15 Igrajo pihalne godbe — 10.30 Pet minut za novo pesmico — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Popevke iz studiov RT Beograd in Zagreb — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Kitara in orglice — 17.15 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Pesmi moje domovine — 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Lahka glasba — 21.00 Lirika skozi čas — 21.40 Koncert za violino in orkester — 22.10 Komorna muzika Blaža Arnič — 23.05 Mozaik zabavnih zvokov

PETEK — 19. junija

8.05 Lahka glasba — 8.30 Naši operni pevci pojo — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Od potkanega plesa do kola — 10.15 Arie iz oper Jakova Gotovca — 10.35 Novost na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Igrajo narodno-zabavni ansambli — 13.30 Starejša slovanska glasba — 14.05 Za šolarje — 14.35 Zabavna glasba iz Poljske — 15.15 Napotki za turiste — 15.20 Zabavna glasba — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Na obisku pri mojstrih orkestralne palete — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Pesmi borbe in dela — 18.30 Pripoveduje nam... — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavni orkester Cedic Dument — 20.15 Tedenški zunanje-politični pregled — 20.30 Domači izvajalci — 21.00 V ritmu bossa nove z ansamblom Lale Shifrin — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Melodije za lahko noč

K I N O

KRANJ »CENTER«

13. junija ital. barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 16., 18. in 20. uri, premiera franc. VV filma MIKAVNA LAZNIVKA ob 22. uri

14. junija ital. barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 17. in 19. uri, premiera avstrijsko-francoskega filma OBOZEVANA JULIJA ob 21. uri

15. junija avstrijsko-francoski film OBOZEVANA JULIJA ob 18. in 20. uri

16. junija francoski VV film MIKAVNA LAZNIVKA ob 18. in 20. uri

17. junija francoski VV film MIKAVNA LAZNIVKA ob 18. in 20. uri, premiera ameriškega barvnega VV filma POROČNA CIPKA ob 22. uri

KRANJ »STORŽIC«

13. junija češko-sovjetski film SVEJK V RUSIJI ob 16. in 18. uri, francosko-italijanski film ROKE GOR ob 20. uri

14. junija češko-sovjetski film SVEJK V RUSIJI ob 10. in 16. uri, italijanski barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 14. uri

15. junija ital. barv. CS film TARUS, ATILIN SIN ob 16. in 18. uri, francosko-italijanski film ROKE GOR ob 20. uri

16. junija avstrijsko-francoski film OBOZEVANA JULIJA ob 16., 18. in 20. uri

17. junija avstrijsko-francoski film OBOZEVANA JULIJA ob 16., 18. in 20. uri

Cerklje »KRVAVEC«

13. junija ital. barv. CS film MASCEVANJE VIKINGOV ob 20.30

14. junija ital. barv. CS film MASCEVANJE VIKINGOV ob 16. in 18. uri

Naklo

14. junija franc. CS film TAXI PROTI TOBRUKU ob 17. in 20. uri

Zirovnica

13. junija češki film PETI ODDELEK

14. junija ameriški film ZLATI CADILLAC

Dovje

13. junija ameriški film ZLATI CADILLAC

14. junija češki film PETI ODDELEK

Kranjska gora

13. junija ameriški barvni film RAZKOSJE V TRAVI

Ljubno

13. junija ameriški film ZGODBA DVEH MEST ob 20. uri

14. junija francoski film TAKE / VRSTE ZENE ob 16. uri

Duplica

13. junija amer. barv. CS film FANI ob 20. uri

14. junija amer. barv. CS film FANI ob 20. uri

16. junija amer. barv. CS film STIRJE APOKALIPTICNI JEZDECI ob 18. uri

17. junija amer. barv. CS film STIRJE APOKALIPTICNI JEZDECI ob 20. uri

Radovljica

13. junija amer. barv. CS film VOHUN NA POVELJE ob 20. uri

14. junija amer. barv. CS film VOHUN NA POVELJE ob 17. in 20. uri

16. junija ital. film RIMSKO ZLATO ob 20. uri

17. junija ital. film RIMSKO ZLATO ob 18. in 20. uri

18. junija špan. barv. CS film MADAME SANS GEN ob 20. uri

19. junija špan. barv. CS film MADAME SANS GEN ob 20. uri

Kadri

(Nadaljevanje s 1. strani)

sta, ki jih v nekaterih gospodarskih organizacijah nudijo mladim rekoč: nimajo posluha za proizvodnjo, saj so preparirani s knjižno učenostjo. Poleg te oblike pa se pojavljajo razno razne njene variante, ki so brez realne podlage.

Toda jasno je eno. Vse organizacije, ki se še oklepajo take kadrovske politike, bodo v kratkem postavljene pred mnogo bolj zahtevne postavke, kot pa je gornja. Trpela bo realizacija njihovega blaga na tržišču.

Zato glejmo kadrovske probleme perspektivno, ne pa ozko in subjektivno.

TONE POLENEC

Humoreska

Sedim za pisalnim strojem in miksam svoje možgane. Zaman! Iz njih ne izžamem niti kapljice več, kaj šele, da bi izcedil dovolj snovi za srednje kislo humoresko. Preprosto ni problemov! Le o čem naj klepljem, po-
le tega pa satira in zbadljivka naši gorenjski družbi itak nista potrebni, kakor so mi oni dan po
ustni pošti dali prijateljsko vedeti ugledni občinski velikaš. Ko bi iz-
brskal na dan vsaj en tretjerazredni problemček, tak z navrženo ko-
žo in kostjo, saj nisem izbirčen,

Misli na problem! Kaj, ko bi po-
kelical številko 98? Mogoče bi tam
vedeli za kak problem? Krucišker-
petelj, zdaj je prišla še ženina pri-
jateljica in ji pripoveduje, kako so
pri njih štipendirali študenta, ko
pa je kot strokovnjak nastopil
službo in začel nekaterim prati
glave, so mu brž odpovedali in mu
že mesece dajejo plačo, samo da ga
ni blizu.

Ženska prijazna, pusti me misli-
ti ali pa mi povej za kak problem!
O nečem moram pisati, saj morajo
tudi gorenjski urbanisti nekaj de-
lati, če drugega ne, pa beležiti
spontano rast naselij, da bodo vsaj
malo na tekočem z razvojem de-
žele... Problem, prikaži se! Ženi-
na prijateljica kar naprej melje.
Zdaj pripoveduje, da je dala neka

Ni problemov

tudi loja se ne branim. Toda vse
se dozdeva, da so celo problemi
zbežali pred gorenjskimi turistični-
mi cenami v kraje z milejšim pod-
nebjem za potrošnikov žep. Zraven
me spravlja v obup še žena, ki me
venomer pošilja v nižja nadstropja
po vodo, kajti naši ljubeznivi pro-
jektanti pridno posnemajo onega-
vega oné, ki je postavil vrh hriba
mlin in šele nato pomislil na vodo.
Toda pustimo to. Ali veste more-
biti za kak problem, tovariš? Mudi
se mi, kajti čez dobro uro se bom
moral postaviti v vrsto za meso.
Če ga bom seveda sploh kaj dobil.
No, nič hudega, saj imam propust-
nico za Avstrijo, bom pa od tam
prinesel kaj mukajočega. Tristo
steklenih uši, spet sem zašel! Pisati
moram o kakem problemu, ne pa
razmišljati o naši preskrbi. Tova-
rišica, ali morda vi veste za ka-
kega? Pravzaprav je smešno, da
smo obmorska država, ribo pa vi-
diš le v konzervi. V šoli so nas
učili, da so sveže ribe izdatna,
zdrava in cenena hrana... Stop!

gorenjska občina za šolstvo dober
odstotek narodnega dohodka manj,
kot je jugoslovansko povprečje. Zi-
dalo se ne bo spet nič, čeprav v
celi občini niti ena šola nima po-
štene telovadnice. Gospa, oprostite,
ali morda slučajno veste za kak
problem? Zvonil. Žena, pojdi ti od-
pret, kajti če je spet Davkov Joža,
me ni doma. Režežu je zadržuga
odkupila najboljšo njivo in jo s
strokovnjaškim oranjem v enem
meseču uničila. Na napakah se pač
učimo. Zdaj bodo vedeli, da je go-
renjska prst tanka, spodaj pa prod.
Davkov Joža se seveda jezi, toda
danes me ni volja, da bi ga poslu-
šal. Da, ko bi imel zame kak pro-
blem! On bo pa kar naprej kvasil
o zadrugi in njivi, ki so jo vze-
li... pardon, odkupili tudi niego-
vemu sosedu, posejali oves in se
spomnili nanj šele na jesen, ko so
žetev z združenimi močmi opravili
ptiči, veter in dež. Že vidim, da
danes ne bo nič s humoresko. Ni
problemov!

VILKO NOVAK

ZANIMIVOSTI

Sjoukje Dijkstra odšla med profesionalce

Svetovna in olimpijska prvakinja v umetniškem drsanju na ledu Sjoukje Dijkstra, stara 22 let, je te dni podpisala pogodbo z ameriško revijo Praznik na ledu. Tako je ne bomo več videli na tekmovanjih amaterjev. To je sicer tradicionalni korak drsalnih svetovnih in olimpijskih prvakov, ki so pred koncem svoje kariere svojo slavo vnovčili.

Dijkstra je pred kratkim izgubila očeta, ki ji je z velikimi finančnimi podporami omogočal doslej precej dolge mesece treningov v Richmondu in Davosu.

Mnogi njeni občudovalci so sprejeli to vest z velikim obžalovanjem, kajti Dijkstra je s svojim drsanjem navduševala milijone ljudi pri televizijskih sprejemnikih, kakor tudi na drsalističnih Evrope in vsega sveta.

Edina, ki se je javno razveselila odhoda Dijkstre med profesionalce, je bila njena tradicionalna nasprotnica in večno druga na vseh tekmovanjih, kjer je Dijkstra nastopila, avstrijska prvakinja Regine Heizer. Rekla je: »Prišla je največja priložnost v mojem življenju. Kadarkoli sem se srečala z Dijkstro, sem vedela, da bo ona zmagala. Bile smo vedno dobre prijateljice, toda njen odhod mi nudi možnost, da postanem svetovna prvakinja.«

Marlo Callas, 40, slavno sopranistko, ki si je za čas svojega gostovanja v Parizu najela apartma v Avenue Foch, je upravnik zgradbe pozval, naj neha prepevati v stanovanju. Njeni sosede so se namreč pritožili, da umetnica vsako jutro in tudi do polnoči vadi arije. Filmski komik Fernandel, ki stanuje dve nadstropji višje, je izjavil: »Ta mi žre živce!«

Arabci bojkotirajo Olimpijske igre

Kairski list Al gumhuriya je pred kratkim objavil vest, da bodo vse arabske dežele bojkotirale olimpijske igre v Tokiu, če bo olimpijski komite vztrajal pri tem, da ne dovoli nastopa na igrah Indoneziji.

Kot je znano, je Indonezija odbila vstopne vizume tekmovalcem Formoze in Izraela na Azijskih igrah v Džakarti.

Prihodnji teden bo izredno zasedanje sveta arabske lige, na katerem bodo določili stališče arabskih dežel do tega problema.

Lyndonu Bainesu Johnsonu, 55, predsedniku ZDA, so novinarji, akreditirani v Washingtonu, podarili srebrne ostroge. Johnson bo moral dati darilo predelati, ker se je izkazalo, da nima obeh nog enako velikih: levo ostrogo bodo morali razširiti.

Specialni avioni za Tokio

V Moskvi so sporočili, da bodo oktobra organizirali specialno avionsko linijo za potovanje sovjetskih državljanov na olimpijske igre v Tokio. Vsak dan bo šest turboreaktivnih letal vzdrževalo zvezo s Habarovskom, najvzhodnejšim krajem Sovjetske zveze. Od Habarovska do luke Nakhodka bodo vozili vlaki naprej pa ladje do Jokohame. Prevoz od Moskve do Jokohame bo stal 450 rubljev (okoli 380.000 dinarjev). Nedeljski sovjetski magazin Sovjetska zveza piše, da je to skoraj za polovico manj, kakor zaračunavajo druge letalske družbe preko juga, via Singapur ali preko severa.

List Sovjetska zveza ne piše, če se bodo s temi sredstvi lahko vozili tudi drugi državljani ali samo državljani Sovjetske zveze.

Yul Brynner ima več pravice do pleše kot Marlon Brando! To razsodbo je moral izreči filmski producent Rosenberg, ki je angažiral oba zvezdnika za svoj naslednji film »Moriture«. Za vlogo v svojem zadnjem filmu se je dal Brando ostriči a la Yul Brynner. Dva plešca v istem filmu — to bi bilo malce prehudo. Rosenberger je odločil, naj eden od njiju pusti rasti lase: Marlon.

Televizija

SOBOTA — 13. junija

RTV Zagreb 18.00 Poročila — RTV Beograd 18.05 Gledališče ob 18.05 — RTV Ljubljana 19.00 TV obzornik, 19.20 Serijski film, 19.50 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Cik — čak — RTV Beograd 20.45 Pri sodniku za prekrške — RTV Ljubljana 21.45 Dr. Kildare, 22.35 Poročila

NEDELJA — 14. junija

RTV Beograd 11.00 Kmetijska oddaja — RTV Zagreb 11.30 Dysnejev svet — Evrovizija 14.00 Reportaža s plavajočega otoka — RTV Ljubljana 18.30 Nenavadni konj champion, 19.00 Mladinski TV klub — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.45 Ubogi mornar — opera — RTV Zagreb 21.30 Ekran na ekranu, 22.30 Poročila

PONEDELJEK — 15. junija

RTV Ljubljana 10.40 Televizija v šoli, 15.20 Ponovitev

šolske ure, 18.30 Poročila, 18.35 Lutkovni filmi, 19.00 TV obzornik — RTV Beograd 19.30 Tedenski športni pregled, 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Propagandna oddaja — RTV Beograd 20.45 Celovečerni film — RTV Ljubljana 22.15 Likovna oddaja, 22.45 Poročila

TOREK — 16. junija

NI SPOREDA!

SREDA — 17. junija

RTV Ljubljana 17.00 Ruščina na TV, 17.30 Angleščina na TV, 18.00 Poročila, 18.05

Solzice, 18.20 Pionirski TV studio, 19.00 TV obzornik, 19.30 Sprehod skozi čas — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Propagandna oddaja, 20.45 Zabavno-glasbena oddaja — RTV Ljubljana 21.45 Kulturna panorama, 22.15 Inspektor Leclerc, 22.45 Poročila

CETRTEK — 18. junija

RTV Beograd 11.00 Tečaj francoskega jezika — RTV Zagreb 18.00 Poročila — RTV Beograd 18.10 Na črko, na črko — RTV Ljubljana 19.00 TV obzornik, 19.30 Polka je ukazana, tla so namazana —

RTV Beograd 20.00 TV dnevnik, 20.30 Propagandna oddaja — RTV Ljubljana 20.45 Kranjski komedijanti, 22.25 Poročila

PETEK — 19. junija

RTV Ljubljana 17.00 Ruščina na TV, 17.30 Angleščina na TV, 18.00 Poročila, 18.05 TV filmski klub, 18.30 Več izdelkov z manj napora, 18.50 Glasbeni kotiček, 19.00 TV obzornik — RTV Beograd 19.30 Resna glasba, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Propagandna oddaja, 20.45 Kinoteka — RTV Ljubljana 22.15 Jazz na ekranu, 22.45 Poročila